

Karelia-ammattikorkeakoulu
Tradenomi (AMK)

Yrittäjän sijoittamisen mahdollisuudet osakeyhtiössä

Veera Myller

Opinnäytetyö, toukokuu 2023

www.karelia.fi

OPINNÄYTETYÖ
Toukokuu 2023
Liiketalouden koulutus

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600 (vaihde)

Tekijä
Veera Myller

Nimeke
Yrittäjän sijoittamisen mahdollisuudet osakeyhtiössä

Tiivistelmä

Opinnäytetyön aiheena oli yrittäjän sijoittamisen mahdollisuudet. Tavoitteena oli tutkia yrittäjän sijoitusmahdollisuuksia yksityishenkilönä ja yrityksen kautta sekä selvittää, kumpi näistä tavoista on kannattavampi. Sijoittamisen vaihtoehtoihin perehdyttiin tarkastelemalla yleisimpiä sijoittamisen keinoja sekä niiden verotusta.

Opinnäytetyössä sovellettiin menetelmätriangulaatiota eli työssä hyödynnettiin sekä kvantitatiivista että kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Kvantitatiivista tutkimusaineistoa olivat yrittäjien YEL-vakuuttamisen tilastot ja sijoittamisen tuoton laskemisessa yleisesti käytetyt tuotto-odotusprosentit, joita käytettiin apuna rahallisen kannattavuuden laskemisessa. Kvalitatiivista tutkimusaineistoa olivat oppikirjat, kirjat sijoittamisesta ja verotuksesta, lehtiartikkelit, aiemmat tutkimukset sekä ajantasainen verotus- ja lainsäädäntö.

Tutkimuksen johtopäätöksenä todettiin, että yrittäjän on yleisesti ottaen verotuksellisesti edullisempaa sijoittaa osakeyhtiön kautta. Lisäksi todettiin, että yksityishenkilönä sijoittamisessa on myös omat etunsa ja tämän takia kannattavampi vaihtoehto täytyy laskea aina tapauskohtaisesti.

Kieli
suomi

Sivuja 66
Liitteet 0
Liitesivumäärä 0

Asiasanat
yrittäjä, sijoittaminen, osakeyhtiö, verotus

THESIS
May 2023
Degree Programme in Business Economics

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
FINLAND
+ 358 13 260 600 (switchboard)

Author
Veera Myller

Title
The Possibilities of an Entrepreneur to Invest in a Limited Company

Abstract

The thesis discusses the possibilities of an entrepreneur to invest in a limited company. The aim was to investigate the entrepreneur's investment opportunities as an individual or through a company and to find out which of these ways is financially more profitable. Investing options were examined by looking at the most common investment methods and their taxation.

Research was carried out using method triangulation which combined quantitative and qualitative research approaches. Quantitative research material included statistics of entrepreneurs' YELinsurance and the expected rate of return commonly used in calculating the return on investment, which were used to calculate the financial profitability. Qualitative research material was collected from textbooks, investment and taxation manuals, articles, previous studies and taxation and legal documentation.

The research revealed that the taxes are usually lower when investment is done through a limited company. However, there are perks when investing as a private person and because of that, the more profitable option must always be calculated case by case.

Language
Finnish

Pages 66
Appendices 0
Pages of Appendices 0

Keywords
entrepreneur, investing, limited company, taxation

Sisältö

1	Johdanto	5
1.1	Opinnäytetyön aihe	5
1.2	Opinnäytetyön tarkoitus	6
1.3	Teoreettinen viitekehys	7
1.4	Tutkimusmenetelmä	8
1.5	Rajaukset.....	10
1.6	Aikaisemmat opinnäytetyöt.....	11
2	Sijoittaminen	12
2.1	Ammattimainen sijoitustoiminta	12
2.2	Korkoa korolle -ilmiö	14
2.3	Vastuullinen sijoittaminen	16
3	Yrittäjän sijoittamisen vaihtoehdot	17
3.1	Osakesijoittaminen	17
3.1.1	Osakesäästötilit	20
3.2	Sijoitusrahastot	22
3.3	Asuntosijoittaminen.....	23
3.3.1	Asuntosijoittajan verosuunnittelu	27
3.3.2	Velkavipu asuntosijoittamisessa	29
3.4	Eläkesijoittaminen.....	31
4	Sijoittamisen kulut.....	38
4.1	Kertaluontoiset kulut	38
4.2	Jatkuvat kulut.....	40
5	Riskit.....	41
5.1	Yrityksen riskit.....	41
5.2	Yrittäjän työkyvyttömyys	43
6	Riskienhallinta.....	44
6.1	Suunnitelmallisuus	44
6.2	Hajauttaminen.....	45
7	Sijoittamisen muodot verotuksen näkökulmasta	47
7.1	Verosuunnittelu	47
7.2	Yksityishenkilön verotus	48
7.2.1	Osinkotulot listatusta yhtiöstä	48
7.2.2	Osinkotulot listaamattomasta yhtiöstä	49
7.2.3	Sijoitusrahasto-osuuksien verotus	50
7.3	Osakeyhtiön verotus	52
8	Yrittäjän eläkkeen kertyminen.....	56
9	Tulokset	60
10	Yhteenveto.....	62
	Lähteet.....	67

1 Johdanto

1.1 Opinnäytetyön aihe

Opinnäytetyössä tarkastellaan sijoittamista yrittäjän näkökulmasta. Ajatus työn tekemiseen lähti omasta halusta tuottaa konkreettista apua yrittäjille, jotka ovat kiinnostuneita sijoittamisen aloittamisesta. Suurin osa yrittäjän ajasta menee varsinaisen liiketoiminnan pyörittämiseen, eikä aikaa suureen pohjaselvitykseen sijoittamisen vaihtoehdoista välttämättä löydy, vaikka intoa sijoittamisen aloittamiseen olisi. Opinnäytetyön avulla tuodaan ajantasaista tietoa yrittäjille ja se auttaa heitä menestymään yrittäjyyden lisäksi myös sijoittajina.

Työssä käsitellään sijoittamista nimenomaan osakeyhtiön näkökulmasta, sillä se on yleisin yrittäjyyden muoto (Uusyrittäjäkeskus 2023). Aihealue kattaa yleisimmät sijoitusmuodot ja niiden verotuksen. Tarkoituksena on selvittää, onko yrittäjän verotuksen ja tuoton kannalta kannattavampaa sijoittaa varansa yrityksen kautta vai yksityishenkilönä.

Aihe on yleisesti kiinnostava ja ajankohtainen, sillä yrittäjät joutuvat pohtimaan taloudellista kannattavuutta monesta eri näkökulmasta vakiinnuttaessaan paikkaansa Suomen yritysmarkkinoilla. Yrittäjien on tärkeää opetella ymmärtämään oman alansa lisäksi myös varainhoitoa ja sijoittamista, sillä muun muassa laskentaosaaminen, budjetointi ja hinnoittelu ovat yrittäjälle elintärkeitä osaamisalueita. Myös lainsäädäntö muuttuu jatkuvasti ja huolellisesta verosuunnittelusta on hyötyä. Uusin muutos lainsäädännössä astui voimaan 1.1.2023. Eduskunta hyväksyi vuoden 2022 lopulla yrittäjien keskuudessa paljon puhuttaneen ja kritiikkiä osakseen saaneen esityksen yrittäjän eläkelain uudistamisesta. (Sijoittaja.fi 2022.)

Opinnäytetyössä avataan uuden lakimuutoksen tuomia muutoksia yrittäjän eläkkeeseen ja siihen, kuinka eläkesäästäminen tulee muuttumaan uudistuksen myötä. Monet yrittäjät näkevät eläkesäästämisen myös sijoittamisen muotona ja pohtivat, kannattaako YEL-maksua mieluummin nostaa, vai käyttää jäljelle jäävä raha sijoituksiin.

Vastuullisuus on nouseva megatrendi niin kuluttajien kuin yrittäjienkin keskuudessa. Vastuullinen sijoittaminen yritystoiminnan ohessa on viisas valinta ajan hermolla pysyvälle yrittäjälle. Siksi opinnäytetyössä kerrotaan myös vastuullisuuden merkityksestä ja vaihtoehtoista sijoittamisesta. Tämän lisäksi työssä käsitellään osinko-, rahasto- ja asuntosijoittamista ja näiden sijoitusvaihtoehtojen tuotto-odotusta sekä riskejä. Työssä tarkastellaan myös sitä, kannattaako yrittäjän tehdä sijoituksia yksityishenkilönä vai yrityksensä kautta.

Yksi yrittäjiä mietityttävistä tulevaisuuden kysymyksistä on eläköityminen ja eläkkeen määrä. Kannattaako yrittäjän sijoittaa YEL-maksuihin, vai luoda itselleen eläkesäästösalkku ja kerätä eläkesäästöt sijoittamalla? Opinnäytetyössä ei kerrota sijoitusstrategiata, vaan pyritään avaamaan tärkeimmät sijoittamisen vaihtoehdot sekä niiden verotus. Jokainen voi osaltaan päättää, minkälaisella strategialla haluaa lähteä sijoittamaan.

1.2 Opinnäytetyön tarkoitus

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää yrittäjälle kannattavin sijoitustapa verotuksen ja sijoitusmuodon kannalta tarkasteltuna. Sen on lisäksi tarkoitus luoda yrittäjille mahdollisimman helposti ymmärrettävä katsaus sijoittamisen maailmasta. Opinnäytetyössä otetaan huomioon tällä hetkellä puhuttava YEL-muutos ja erot sijoittamisessa yksityishenkilönä verrattuna yrityksen kautta sijoittamiseen sekä pohditaan, kuinka YEL-muutos tulee vaikuttamaan yrittäjiin ja voiko eläkemaksujen määrään enää itse muutoksen jälkeen vaikuttaa. Työssä tarkastellaan myös sijoittamiseen liittyviä riskejä sen tuomien mahdollisuuksien rinnalla. Aihe on ajankohtainen, sillä suomalaisten kiinnostus sijoittamiseen ja varallisuuden kasvattamiseen on lisääntynyt viime vuosina.

Sijoittamisesta on kirjoitettu vuosien mittaan paljon erilaisia strategisia oppaita ja neuvoja. Tämä opinnäytetyö ei ole opas mihinkään tiettyyn sijoittamisen tyyliin. Opinnäytetyössä avataan mahdollisuuksia ja riskejä sekä lasketaan oletusarvonnousuja. Sijoitusmarkkinoita ei voi ennustaa ja tämän takia tieto perustuu olemassa oleviin vaihtoehtoihin sekä niiden historialliseen arvonnousuun sijoitusmarkkinoilla.

Maailmalla läpikäytävät kriisit heilauttelevat sijoitusmarkkinoita suurestikin. Oli kyse sitten pörssiromahduksesta, suuresta lamasta, Covid-19 pandemiasta tai Venäjän ja Ukrainan välisestä sodasta, koskaan tällaisten tapahtumien vaikutusta ei ole voitu ennustaa etukäteen. Jos kuitenkin katsotaan sijoittamista pitkällä aikavälillä, voidaan huomata, että jokaisen notkahduksen jälkeen pörssi on poikkeuksetta lähtenyt uuteen nousuun. Myös vastuullisuus sijoittamisessa on nostanut suosiotaan viime vuosina ja sen kasvavaa merkitystä ilmastotyön edessä ei kannata unohtaa.

1.3 Teoreettinen viitekehys

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys koostuu sijoittamisen yleisimpien muotojen läpikäymisestä sekä niiden verotuksesta yrittäjän näkökulmasta tarkasteltuna. Teoriaosuudessa käydään läpi verosuunnittelun ja sijoittamisen teorian lisäksi sijoitusmuotojen riskejä ja mahdollisuuksia sekä eläkesäästämistä. Teoreettisessa viitekehyksessä avataan uutta YEL-lakimuutosta siitä näkökulmasta, joka opinnäytetyön tekoajankohtana on ollut tiedossa. Viitekehysten ja teoriaosuuden tavoitteena on mahdollistaa vertailu yksityishenkilön ja osakeyhtiön sijoitusten tuoton välillä. Tarkoituksena on saada selkeä yleiskuva aiheesta ja löytää vastaus tutkimusongelmaan.

Opinnäytetyön teoria on kerätty useista eri tietolähteistä kuten erilaisista oppikirjoista, artikkeleista, sijoittamisen teoksista, e-kirjoista sekä laeista ja internetlähteistä. Tekstissä laskettujen esimerkkien ja graafien avulla selitetään auki muun muassa verotusta sekä "koron korko" -ilmiö lukijalle ymmärrettävällä

tavalla. Ne myös helpottavat lukijaa toisintamaan laskelmat. Lisäksi opinnäytetyön teoriaosuudessa käydään läpi hajauttamisen hyödyt sijoitustoiminnassa.

1.4 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmän valinnassa on tärkeää pohtia, kuinka sen avulla saadaan vastauksia esitettyihin tutkimuskysymyksiin. Tutkimusmenetelmiä käytetään hankinta- ja analyysivälineinä erityisesti empiirisissä tutkimuksissa. Tutkimusmenetelmät voivat olla joko laadullisia eli kvalitatiivisia tai määrällisiä eli kvantitatiivisia, riippuen tutkimuksen luonteesta. Empiirisessä tutkimuksessa analysoidaan ja mitataan tutkittavaa asiaa sekä tehdään siitä konkreettisia havaintoja. (Jyväskylän yliopisto 2022.) Teoreettinen tutkimus on vastakohta empiiriselle tutkimukselle. Se pyrkii luomaan tutkittavasta kohteesta käsitteellisiä malleja ja rakenteita käyttäen apunaan aiempaa tutkimuskirjallisuutta. (Tiedelukutaito 2023.)

Määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimus on faktojen ja lukujen keräämistä suurella otoskoolla. Määrällisen tutkimuksen tiedot ovat luonteeltaan tilastotieteellisiä sekä jäsenneltyjä. Niiden avulla tutkija voi tehdä yleisiä johtopäätöksiä tutkimusaineistosta. Tutkimuksessa asioita kuvataan numeerisesti, jolloin tuloksia on hyvä havainnollistaa taulukoiden ja graafien avulla. Määrällisiä kyselytutkimuksia on helpompi mitata kuin laadullisia tutkimuksia. Tietojen yleinen laatu on tämän takia parempi. Määrällinen ja laadullinen tutkimusmenetelmä ei sulje toisiaan pois, vaan päinvastoin täydentää toisiaan. Määrällisestä tutkimuksesta saatavat luvut todistavat tutkimuksen näkökulmat. Määrällinen tutkimus perustuu mittauksiin ja mittareihin. Mitattavia asioita kutsutaan muuttujiksi, joita voivat olla muun muassa ikä, pituus, otoksen suuruus ja osakkeen arvo. Laadullisesta tutkimuksesta saadaan syvällisempiä yksityiskohtia tiedon käsittelyyn ja johtopäätösten tekemiseen. (Surveymonkey 2023.)

Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus on kuvailevan tiedon keräämistä. Kuvailevaa tietoa voivat olla esimerkiksi mielipiteet ja näkökulmat. Kvalitatiivinen tutkimus ei ole yhtä jäsenneltyä kuin kvantitatiivinen ja sen otoskoko on yleensä

pienempi. Laadullisen tutkimuksen avulla pyritään ymmärtämään käsiteltävää aihetta syvällisemmin, mutta se myös tekee tutkimustulosten analysoinnista vaikeampaa. Laadullisen tiedonhankinnan keinoja ovat muun muassa haastattelut, tapaustutkimukset, asiantuntijoiden mielipiteet ja kohderyhmät. Laadullisissa tutkimuskysymyksissä on riski siitä, että ne osoittautuvat liian epämääräisiksi. (Surveymonkey 2023.)

Jotta tutkimuskysymykseen voidaan vastata, on sijoittamisen tuotto-odotus laskettava sekä osakeyhtiön että yksityishenkilön näkökulmasta. Tutkimuksen luotettavuuden kasvattamiseksi ja parhaimman mahdollisen ymmärryksen saavuttamiseksi tämä tutkimus toteutetaan osittain teoreettisena ja määrällisenä eli kvantitatiivisena tutkimuksena. Tällaista kvantitatiivista aineistoa ovat muun muassa Tilastokeskuksen keräämä data sijoittamisesta ja sen määrästä henkilöittäin sekä Euroclear Finlandin arvo-osuustilien määrää kuvaava pylväsdiaagrammi (kuvio 4). Sijoittamisen verotus sekä YEL-lakimuutoksen läpikäynti ovat myös mitattavia aineistoja.

Opinnäytetyö on perustaltaan systemaattinen kirjallisuuskatsaus. Systemaattinen kirjallisuuskatsaus on tiivistelmä saman aihepiirin jo tehdyistä tutkielmista ja niiden olennaisesta sisällöstä (Salminen 2011). Sijoittamista aiheena on tutkittu paljon, ja tähän työhön on pyritty kokoamaan ne tärkeimmät kokonaisuudet, joita yrittäjä sijoituspäätöksissään tarvitsee. Työssä hyödynnetään teemaan perehtymisen apuna myös menetelmätriangulaatiota. Kvantitatiivisen tutkimuksen lisäksi käytetään myös kvalitatiivista tutkimusmenetelmää, jotta voidaan saavuttaa mahdollisimman syvällinen ymmärrys tutkimuskohteesta sekä parantaa tutkimuksen luotettavuutta. Opinnäytetyössä lasketaan erilaisia skenaarioita yrittäjän sijoittamisesta ja sijoitetun summan kehityksestä vuosien myötä. Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää näiden laskelmien avulla, onko yrittäjän kannattavampi sijoittaa yrityksen kautta vai yksityishenkilönä. Koska tutkimuksessa käytetään lähteenä uudistunutta YEL-lakia sekä ajantasaisia verohallinnon tietoja, voidaan sanoa tutkimustulosten olevan reliabiliteettisia tämän hetken lainsäädäntöön verraten. Samankaltaista tutkimusta tehtäessä tulisi tulosten saavuttaa vastaava arvo. Lähdekriittinen ja ajantasainen lähteiden käyttö varmistaa työn validiteetin.

1.5 Rajaukset

Opinnäytetyössä käsitellään vain osakeyhtiömuotoisia yrityksiä, koska eri yhtiömuotoihin kohdistuu erilainen verotus ja osakeyhtiö on yleisin Suomessa käytetty yhtiömuoto (Minilex 2023a). Työhön on valittu yleisimmät sijoittamisen muodot, eikä siinä tarkastella suuririskisiä sijoituksia. Sijoituksia tarkastellaan pitkän aikavälin sijoituksina ja oletuksena on, ettei yrittäjä ole itse ammattilainen sijoitustoiminnassa. Sijoitusmuodot on valittu niin, että mahdollisimman monella yrittäjällä olisi oikeasti mahdollisuus hyödyntää työn informaatiota omassa toiminnassaan, eikä sijoittaminen vie yrittäjän aikaa pois varsinaisesta liiketoiminnasta.

Tutkimuksessa sijoittaminen tapahtuu sivutoimisesti pääasiallisen liiketoiminnan ohella, eikä yhtiö ole sijoitusyhtiö. Näin tutkimustulos antaa mahdollisimman käyttökelpoisen vastauksen yrittäjälle, joka haluaa lähteä kokeilemaan sijoittamista, mutta ei vielä tiedä kannattaako se tehdä yksityishenkilönä vai yrityksen kautta. Opinnäytetyössä oletetaan, että yritys on Patentti- ja rekisterihallituksessa kirjattu toimialaltaan päätoimialan lisäksi sijoitustoimintaa harjoittavaksi 64990 tai kaikkea laillista liiketoimintaa harjoittavaksi yritykseksi. Oletetaan myös, että yritys noudattaa voimassa olevia lakeja ja on perillä myös lakiuudistuksista. Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH 2023) mukaan uusi kaupparekisterilaki tulee voimaan 1.6.2023. Tutkimus vastaa tämänhetkiseen tilanteeseen sijoitusmarkkinoilla ja verotuksessa eikä ota kantaa sen validiuteen verotuksen tai lainsäädännön mahdollisesti muuttuessa.

Opinnäytetyössä kerrotaan yleisesti alkuvuodesta 2023 muuttuneesta YEL-lakiuudistuksesta. Yrittäjän kannattaa tutkia asiaa tarkemmin, sillä aihe on erittäin tärkeä ja ajankohtainen. Jatkotutkimus kannattaisi suorittaa esimerkiksi siitä, kannattaako yrittäjän maksaa minimin verran YEL-maksuja ja sijoittaa loput vai nostaa YEL-maksujen määrää ja sijoittaa pienempi summa. Yrittäjän kannattaa pohtia myös yrityksen maksaman erillisen eläkevakuutuksen ottamista.

Opinnäytetyön tutkimuskysymys on: Kannattaako yrittäjän sijoittaa yksityishenkilönä vai yrityksen kautta optimoidakseen sijoitustuottonsa pitkällä aikavälillä? Opinnäytetyön alakysymyksinä pohditaan, vaikuttaako uusi YEL-lakimuutos yrittäjien sijoittamiseen ja kuinka paljon yrittäjän kannattaa harrastaa verosuunnittelua optimoidakseen sijoitustuottonsa.

1.6 Aikaisemmat opinnäytetyöt

Sijoittamista yrittäjän näkökulmasta on tutkittu useissa eri opinnäytetöissä ja tutkielmissa. Missään aiemmassa tutkimuksessa ei kuitenkaan ole vielä tutkittu muuttuneen YEL-lain vaikutuksia yrittäjän sijoittamisen vaihtoehtoihin ja eläkkeen kertymiseen. Nea Jämsén (2020) tutki opinnäytetyössään sijoittamista eläkesäästämisen muotona verrattuna YEL-vakuutukseen yrittäjän näkökulmasta. Opinnäytetyössä tutkittiin yrittäjien ilmoittamia työtuloja ja niiden kehittymistä vuosien aikana. Jämsén laski työssään esimerkkejä yrittäjän eläkkeen kertymisestä ja tuli siihen tulokseen, että sen aikainen YEL-vakuutusjärjestelmä ei kannustanut yrittäjiä säästämään. Työssä todettiin, että tilastollisesti katsottuna TYEL-vakuutuksen eläkkeet olivat työtuloon nähden suuremmat, kuin vastaavat YEL-vakuutuksen eläkkeet. Jämsénin laskelmista huomattiin, ettei pelkkä YEL-sijoittaminen tarjonnut yrittäjälle yhtä suurta eläketurvaa, kuin sen yhdistäminen sijoittamiseen. Tutkimuksessa todettiin sijoittamisen olevan eläkesäästämisen muotona huomattavasti YEL-vakuutusta tehokkaampi tapa kartuttaa yrittäjän eläkekassaa ja että parhaimmat tuotot saa sijoittamalla rahastoihin. Jämsén koki, että turvallisoin tapa yrittäjälle saavuttaa haluttu eläketurva olisi maksaa riittävään päivärahaan oikeuttavaa YEL-maksua sekä sijoittaa kuukausittain rahastoihin. Tällöin yrittäjän sosiaaliturva pysyy suhteellisen kattavana ja sijoitukset tuovat haluttua lisätuottoa. Opinnäytetyö on kirjoitettu ennen uusinta lakimuutosta, joten se ei vastaa enää täysin tämän hetken samanlaisiin kysymyksiin. Jatkotutkimus tästä aiheesta 1.1.2023 voimaan tulleen YEL-lakiuudistuksen jälkeen olisi yrittäjille erittäin hyödyllinen. (Jämsén 2020.)

Tero Oksanen (2016) tutki työssään ”Yrittäjän säästäminen ja sijoittaminen” yrittäjän mahdollisuuksia sijoittamiseen yksityishenkilönä ja osakeyhtiön kautta.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, kumpi vaihtoehdoista on yrittäjälle kannattavampi. Työssä tutkittiin sijoitusten arvonkehitystä vertailukohteissa sekä sijoitusten verotusta. Oksanen laski työssään esimerkkejä käyttäen sijoittamisen tuottoja niin yrityksen kuin yksityishenkilön näkökulmasta ja kuvitti niitä graafein. Laskelmien perusteella Oksanen tuli työssään siihen johtopäätökseen, että "Sijoitushorisontin ollessa 10 vuotta, 6000 euron vuosittaisella sijoituksella on kannattavampaa sijoittaa yrityksen kautta". (Oksanen 2016.) Tämän opinnäytteen tutkimuksesta on kulunut seitsemän vuotta ja onkin mielenkiintoista nähdä, pitääkö johtopäätös edelleen paikkaansa.

Jani Lehtosen (2014) "Sijoittaminen: yksityishenkilönä vai sijoitusyhtiönä" muistuttaa tämän opinnäytetyön aihetta. Huomataan, että aihe ei ole tutkimaton, mutta toisaalta se on monen mielestä kiinnostava ja tarpeellinen. Sijoittaminen myös muuttuu ajan myötä ja uudistukset niin laeissa, kuin verotuksessa on otettava huomioon. Tässä työssä pohdittiin tutkimuskysymystä erityisesti verotuksen kannalta ja lähdettiin tutkimaan asiaa yrityksen perustamisesta alkaen. Lehtonen koki työssään kustannusvertailun parhaaksi tavaksi vertailla sijoittamista yksityishenkilönä ja sijoitusyhtiönä. Lehtosen tutkimuksen mukaan ratkaiseva tekijä sijoitusyhtiön perustamispäätöstä tehtäessä on sijoittajan lähtökohta, mutta yhtiön perustaminen on verotuksen kannalta tarkasteltuna kannattavampi vaihtoehto. (Lehtonen 2014.)

2 Sijoittaminen

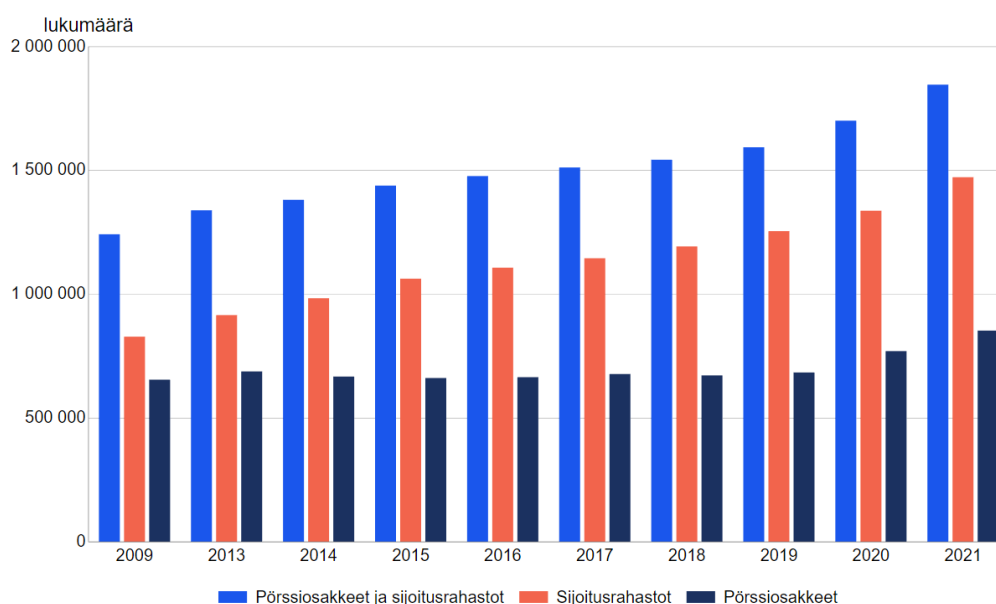
2.1 Ammattimainen sijoitustoiminta

Sijoittaminen on monivaiheinen prosessi, joka alkaa sijoittajan riskinsietokyvyn tunnistamisesta. Rahoitusteorian näkökulmasta riski tarkoittaa tuoton vaihtelua, johon sisältyy niin voiton, kuin tappion mahdollisuus. Sijoittajan riskinsietokyvyltä ilmaistaan sijoittajan kykyä suhtautua mahdollisiin tappioihin. Jos sijoittaja haluaa saada sijoituksistaan suurta voittoa, on hänen siedettävä suurempia

riskejä. Maltillisemmat voitot kerrytetään maltillisemmalla riskillä. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2011, 23–24.)

Sijoittamisen voi luokitella suoraan ja epäsuoraan sijoittamiseen. Pörssiosakkeisiin sijoittaminen on suoraa sijoittamista. Sijoitustuotteen kautta (esimerkiksi rahasto tai vakuutus) sijoittaminen on epäsuoraa sijoittamista. Sijoitustuotteen kautta sijoittaminen on yleensä paremmin hajautettu vaihtoehto, mutta toisaalta palveluntarjoaja ottaa oman osuutensa voitoista. Verotuksen ymmärtäminen on sijoittajalle erittäin tärkeää, sillä se vaikuttaa sijoituksen lopulliseen tuottoon tai tappioon. (Fasoúlas, Manninen & Niiranen 2019, 22.)

Sijoittaminen on ollut vuosikaudet nousujohteista ja Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2021 jo reilu kolmannes (1,85milj.) suomalaisista omisti pörssiosakkeita tai sijoitusrahastoja. Omistajia oli siis noin 34 % väestöstä. Sijoittajien määrän kasvu selittyy erityisesti osakesäästötilin käyttöönotolla. Sijoitusrahastojen ja pörssiosakkeiden omistajuuden kasvun näkee hyvin alla olevasta kuviosta 1. (Tilastokeskus 2022.)

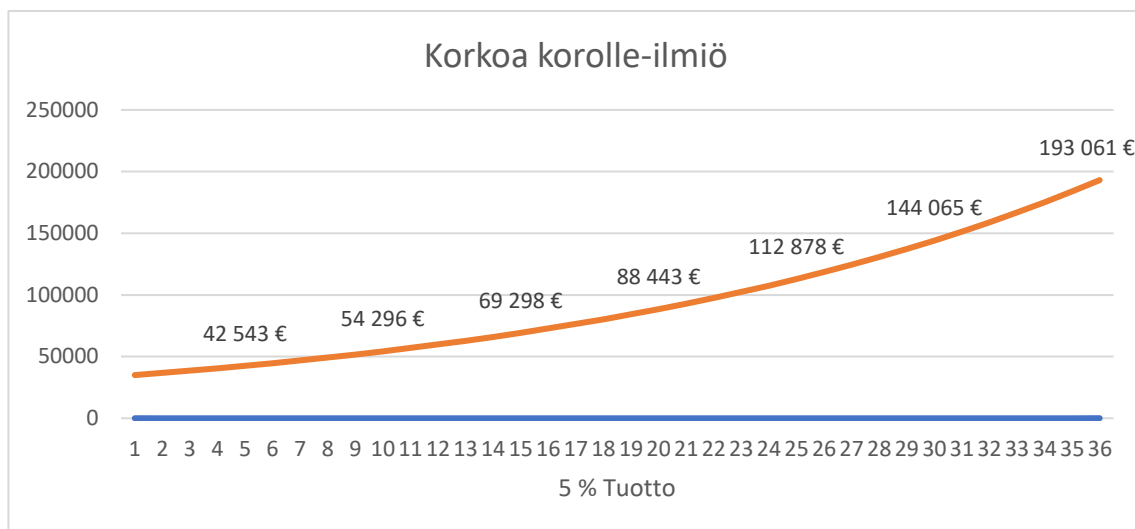
Kuvio 1. Pörssiosakkeita, sijoitusrahastoja tai molempia omistavien henkilöiden lukumäärä vuosina 2009–2021 (Tilastokeskus 2022).

Osakemarkkinoiden tuotto-odotus riippuu paljon ostohetken hinnasta. Jos osakkeet ovat tuottaneet lähihistoriassa hyvin, on tämän hetken tuotto-odotus maltillisempi. Jos takana on kurssilasku, voidaan osakkeilta odottaa korkeampaa tuottoa. Historiallisesti tarkasteltuna osakkeiden arvonnousu on ollut 6–7 % luokkaa. Pitkällä aikavälillä osakemarkkinoiden voidaan odottaa tuottavan jopa 8–9 % vuodessa. (Seligson & Co 2023.)

Sijoittamista voidaan ajatella ammattimaisena, jos sijoittaja elättää itsensä sen avulla, käyttää siihen paljon aikaa, huomattavaa velkaosuutta tai jos sijoitustoiminta on yhtiötetty. Verotuksen kannalta toiminnan ammattimaisuudella on vaikutusta vain silloin, jos Verohallinto arvioi toiminnan elinkeinotoiminnaksi. (Fasoulas ym. 2019, 301.) Jos arvopaperisijoittaminen täyttää elinkeinotoiminnan tunnusmerkit ja kuuluu elinkeinotoiminnan tulolähteeseen, lasketaan siitä verotettava tulo elinkeinoverolain mukaisesti. (Verohallinto 2022a.)

2.2 Korkoa korolle -ilmiö

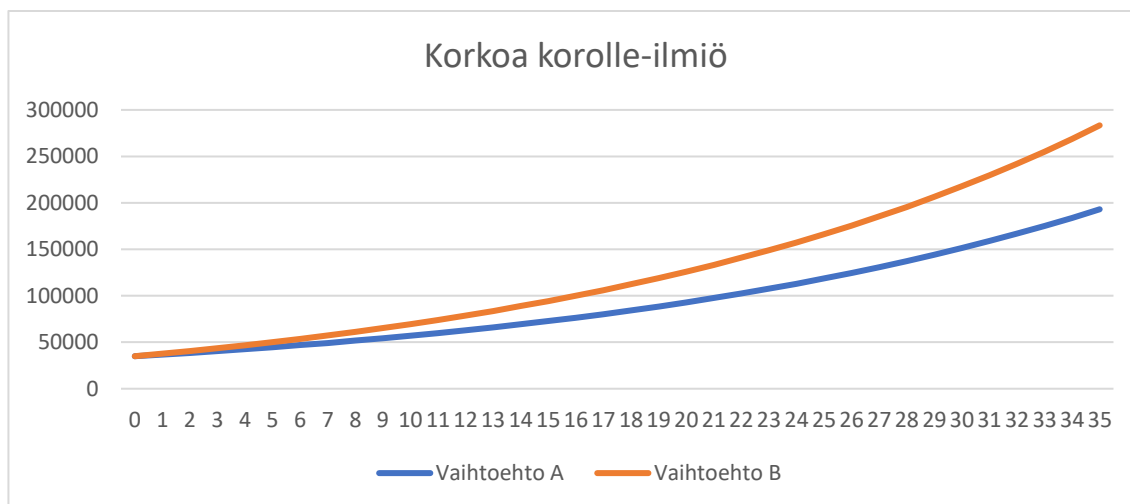
Kaikessa sijoittamisessa tärkeitä käsitteitä ymmärtää ovat rahan aika-arvo sekä korkoa korolle -ilmiö. Rahan aika-arvo tarkoittaa sitä, että saman euromäärän arvo on nykyhetkessä korkeampi, kuin mitä se on tulevaisuudessa. Jos sijoittajalla on tällä hetkellä rahasumma tilillään, sen voi sijoittaa heti tuottamaan. Jos taas sijoittaja sijoittaa summan vasta vuoden päästä, jää odotusajan välinen tuotto saavuttamatta. Oheinen kuvio 2 osoittaa, kuinka korkoa korolle -ilmiö vaikuttaa sijoitettuun summaan. Taustaoletuksena on, että sijoituksen tuotto-odotus on 5 % eikä sitä nosteta tai pääomaa vapauteta esitetyllä ajanjaksolla. (Huru & Kaarto 2021, 68.)

Kuvio 2. Korkoa korolle -ilmiö, kun vuosittainen tuotto prosentti on 5 % ja alkuperäinen sijoitettu oma pääoma 35 000 euroa.

Kuten kuviosta 2 voidaan nähdä, alun 35 000 € sijoitus nousee 5 % vuosittaisella tuotto-odotuksella 35 vuodessa 193 061 euroon. Pitkjänteisellä sijoittamisella on mahdollista saavuttaa suuria voittoja. Tässä tapauksessa sijoittaja ei tee välissä lisää panoja sijoitustilille, mutta jos sijoittaja näin tekisi, nousisi käyrä vielä jyrkemmin ylöspäin.

Seuraavassa esimerkissä on laskettuna yllä olevan vaihtoehdon lisäksi myös se vaihtoehto, että sijoittaja lisää tilille rahaa sijoitusjakson aikana. Kuviosta 3 voidaan nähdä korkoa korolle -ilmiön vaikutuksen muutos, kun sijoittaja lisää tilille rahaa alkusijoituksen jälkeen. Vaihtoehdossa A sijoittaja laittaa tilille alkusijoituksena 35 000 euroa, eikä lisää sinne rahaa sen jälkeen. Vaihtoehto B:n sijoittaja taas laittaa tilille alkuinvestoinnin 35 000 euroa lisäksi 1 000 euroa vuosittain. Sijoitetun pääoman määrä on siis yhteensä 70 000 euroa.

Kuvio 3. Korkoa korolle -ilmiö, kun vuosittainen tuotto-prosentti on 5 % ja alussa sijoitettu pääoma 35 000 euroa.

Kuviosta 3 voidaan nähdä, että sijoittamalla 35 000 euroa 35 vuoden ajaksi nousee pääoma 193 061 euroon 5 % vuosittaisen tuotto-odotuksen sekä korkoa korolle -ilmiön seurauksena. Pääoman määrä nousee siis $193\,061 - 35\,000 = 158\,061$ euroa. Jos sijoittaja alkuun sijoittamansa 35 000 euron lisäksi lisää sijoituksiinsa vuoden välein 1 000 euroa, nousee pääoma 35 vuoden aikana 283 381 euroon. Pääoman määrä nousee siis $283\,381 - 70\,000 = 213\,381$ euroa. Korkoa korolle -ilmiö nosti B vaihtoehdon tuottoa 55 320 euroa enemmän, kuin vaihtoehdossa A, koska sijoittaja lisäsi pottiin 1 000 euroa vuoden välein.

2.3 Vastuullinen sijoittaminen

Vastuullisuus on noussut globaaliksi megatrendiksi viime vuosina. Vastuullisuutta ajatellaan koko ajan enemmän niin yritysmaailmassa kuin yksilötasollakin. Kuluttajat ja sijoittajat tekevät päätöksiä enenevässä määrin vastuullisuuden näkökulmasta ja yritysten täytyy ajatella tätä niin omassa toiminnassaan, kuin omassa sijoituksissaankin. Ilmastomuutos on ollut terminä läsnä jo vuosikymmeniä, ja se ohjaa ihmisten toimintaa arjessa ja sijoittamisessa. (Pörssisäätiö 2023a.)

Yleisimpiä vastuullisuuskriteerejä kutsutaan ESG-kriteereiksi (environment, social, governance). Näihin vastuullisuuskriteereihin kuuluu ympäristön,

sosiaalisen vastuun sekä hyvän hallintotavan huomioon ottaminen. Tutkimusten mukaan vastuullinen sijoittaminen ei ainakaan heikennä sijoituksesta saatavaa tuottoa. Ilmastonmuutoksen torjuminen on osaltaan yksi huomioon otettava ympäristökriteeri. Ihmisoikeudet ja henkilöstöpolitiikka puolestaan ovat sosiaalisen vastuun kriteerejä. Hyvään hallintotapaan liittyy korruptiottomuus sekä verojen maksu. Pörssiyhtiöt kertovat vastuullisuudestaan vuosikertomuksissaan tai erillisissä vastuullisuusraporteissa. Sijoittajan kannattaa perehtyä näihin tietoihin, jos haluaa ottaa vastuullisuuden osaksi sijoitusstrategiaa. Vastuulliset rahastot tarjoavat sijoittajille mahdollisuuden osallistua ongelmien ratkaisuun ja sijoittaa vastuullisiin yhtiöihin. ESG-vastuullisten yhtiöiden tuotteet ja palvelut pyrkivät ympäristön ja sosiaalisten uhkakuvien torjuntaan maailmanlaajuisesti. (Pörsissätiö 2023a.)

3 Yrittäjän sijoittamisen vaihtoehdot

3.1 Osakesijoittaminen

Osake tarkoittaa osakeyhtiön omistusosuutta. Osakepääoma muodostuu osakkeista, jotka yhtiö on laskenut liikkeelle sen osakeannissa. Sijoittaja omistaa osakeyhtiöstä yhtä suuren osuuden, kuin hänen omistamiensa osakkeiden yhteenlaskettu osuus on koko osakepääomasta. Osakeyhtiön osakkeenomistajat käyttävät valtaansa yhtiökokouksessa ja osakkeenomistajien taloudellinen riski rajoittuu vain sijoitettuun pääomaan. Osakeyhtiön ajautuessa mahdolliseen konkurssiin, on osakkeen omistajilla vastuu vain osakeomistuksiensa osalta. (Kallunki ym. 2011, 101–106.) Osakeyhtiö on itsenäinen oikeushenkilö, eivätkä osakkeenomistajat vastaa yhtiön velvoitteista (Fasoúlas ym. 2019, 123).

Osakeyhtiöitä on kahdenlaisia, julkisia ja yksityisiä. Tärkein ero näiden välillä liittyy osakkeilla käytävään kauppaan. Toinen ero julkisen ja yksityisen osakeyhtiön välillä liittyy osakepääoman määrään. Osakepääoman vähimmäismäärä julkisessa osakeyhtiössä on 80 000 euroa, kun yksityisessä osakeyhtiössä osakepääomaa ei tarvita alkuun ollenkaan. Kyseinen summa täytyy olla sijoitettuna

yhtiöön ennen sen perustamista. Suurin osa yrityksistä aloittaakin tämän takia toimintansa yksityisenä osakeyhtiönä. Yhtiön kasvaessa yksityinen osakeyhtiö voidaan muuttaa julkiseksi. Osakkeet ovat tällöin vapautettavissa pörssiin. (Minilex 2023a.)

Julkisen osakeyhtiön osakkeilla voi käydä kauppaa arvopaperipörssissä. Julkisen osakeyhtiön osakkeilla voidaan myös käydä kauppaa niin sanotulla vaihtoehtoisella markkinapaikalla (multilateral trading facility, MTF), joka tarkoittaa monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää. Yksityisen osakeyhtiön osakkeilla voi käydä kauppaa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä, mutta ei pörssissä. Yksityinen osakeyhtiö voi kuitenkin listautua pörssiin, jolloin siitä tulee julkinen osakeyhtiö. (Fasoúlas ym. 2019, 123.)

Nasdaq OMX Helsingin ylläpitämä First North Finland on tällä hetkellä Suomen ainoa monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä. Monenkeskisen kauppapaikan listalleottovaatimukset ovat pörssilistausta kevyemmät. Tämä helpottaa erityisesti pienten yhtiöiden listautumista. Osakkeista saatavan tuoton, eli osingon verotukseen vaikuttaa se, onko yhtiö listaamaton vai listattu. Jos yksikin osakesarjoista on listattu, yhtiötä pidetään listattuna. Listaamattoman yhtiön osakkeilla ei voi tehdä julkista kauppaa. Tyypillisesti sijoittaja hankkii julkisten, listattujen osakeyhtiöiden osakkeita. (Fasoúlas ym. 2019, 124.)

Osakesijoittaminen on historiallisesti tarkasteltuna tehokas tapa laittaa rahat tuottamaan ja niihin sijoittamalla on mahdollisuus saada inflaatiota korkeampaa tuottoa. Osake on julkisen osakeyhtiön osuus ja osakkeiden omistaminen antaa oikeuden yhtiön päätöksentekoon yhtiökokouksissa. Osakkeet sopivat hyvin pitkäaikaiseen sijoittamiseen muun muassa korkean tuotto-odotuksensa vuoksi. Osakkeita omistamalla omistaa osan yrityksen liiketoiminnasta. Yritykset maksavat osan yhtiön tuloksesta osakkailleen osinkoina. Pitkäaikaisessa sijoittamisessa osakesijoittajan on siedettävä riskiä sijoituksen arvon laskusta. Toisaalta sijoituksessa on myös mahdollisuus erittäin hyvälle tuotolle. (OP Ryhmä 2023a.)

Yksityishenkilö saa vuoden lopussa tiliotteen osakeomistuksista ja saamistaan osingoista verotusta varten. Osakkeiden myyntivoitto verotetaan pääomatulona. Veron määrä on 30 % tuotoista silloin, jos pääomatulot ovat korkeintaan 30 000 euroa vuodessa. Veroa maksetaan 34 prosenttia 30 000 euron ylittävästä tuotosta. (OP Ryhmä 2023a.) Sijoittaja voi verotuksessa vähentää myyntihinnasta kaupankäyntikulut eli välityspalkkiot ja toimitusmaksut. Vähennykset tehdään vasta osakkeiden luovutuksen yhteydessä luovutusvoiton määrää laskettaessa. Myös osakkeiden säilyttämisestä aiheutuvat kulut voidaan vähentää vuotuisina tulonhankkimismenoina, jotka kohdistuvat pääomatuloihin. Vähennyksen voi tehdä riippumatta siitä, onko sijoittajalla menon maksuvuotena pääomatuloja. Arvopapereiden säilytyksestä aiheutuneet yhteenlasketut tulonhankkimiskulut ovat vähennyskelpoisia 50 euron ylittävältä osalta. Kulut vähennetään alijäämahyvityksen kautta, jos sijoittajalla ei ole pääomatuloja. (Fasoúlas ym. 2019, 125–126.)

Yritysten mahdollisesti jakamat osingot ovat myös verotettavaa tuloa. Yksityishenkilön saama osinkotulo julkisesta osakeyhtiöstä on 85 prosenttisesti pääomatulona verotettavaa ja 15 prosenttisesti verovapaata tuloa. Osakesäästötilin kautta sijoittaessa verotus siirtyy myöhemmäksi eli tuotoista maksetaan verot vasta, kun rahat nostetaan pois tililtä. (OP Ryhmä 2023a.)

Esimerkki 1.

Sijoittaja saa osinkoja 20 000 €. Tästä 85 % eli 17 000 € verotetaan pääomatulona ja loput 3 000 € on verovapaata. Sijoittajalla ei ole muuta verotettavaa pääomatuloa. 17 000 € verotetaan tällöin prosentilla 30. Sijoittaja maksaa osingoistaan veroja 5 100 €.

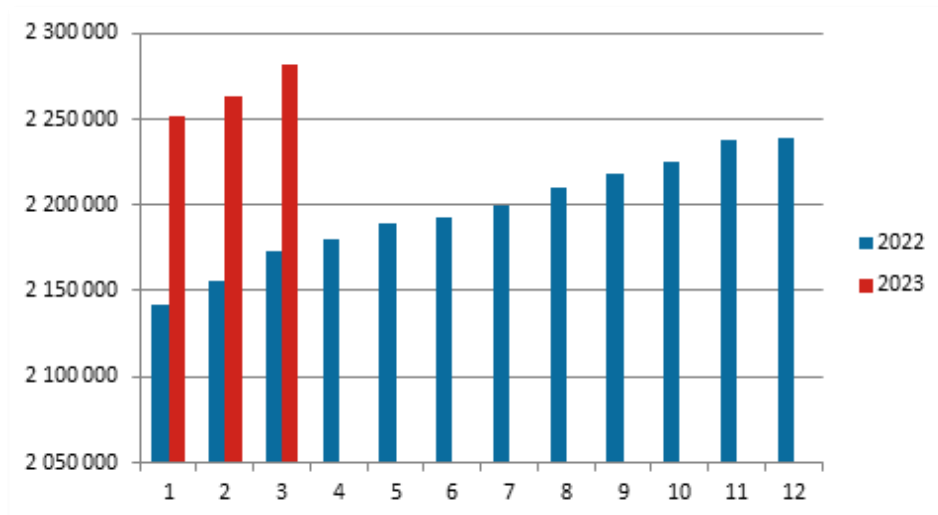
Osakeyhtiöiden saamat osinkotulot ovat pääsääntöisesti verovapaata tuloa. Verovapaus riippuu siitä, ovatko osingon saaja ja osingon jakaja listaamattomia vai julkisesti noteerattuja yhtiöitä. Julkisesti noteeratun yhtiön osinkotulot ovat aina verovapaita ja listaamattoman yhtiön osingot ovat verovapaita silloin, kun ne tulevat toisesta listaamattomasta yhtiöstä. (Tomperi 2017, 86.) Yksityishenkilö maksaa pääomatulostaan 30–34 % veroa ja osakeyhtiö tuloksestaan 20 %. Osakeyhtiön kautta sijoittaessa täytyy muistaa, että 20 % veronmaksu tuo varat

vasta yritykseen. Huomioon on otettava myös osakkaan verotus silloin, kun hän nostaa kyseisiä voittoja yrityksestä henkilökohtaiseen käyttöön. (Kallonen 2021.)

3.1.1 Osakesäästötilit

Osakesäästötili on verrattain uusi sijoitusmuoto, sillä osakesäästötilin on voinut avata vasta vuodesta 2020 lähtien. Osakesäästötilin avulla yksityishenkilö voi käydä osakekauppaa ilman välittämiä veroseuraamuksia. Yritys ei voi omistaa osakesäästötiliä. (Nordea Bank Oyj 2023a.) Osakesäästötilisopimus muodostuu rahatilistä, jolle sijoittaja tekee rahasuorituksia, sekä arvo-osuuksien säilytyslistä. Osakesäästötilille voi siirtää rahaa, mutta ei ennalta omistettuja osakkeita. Tilille siirretyt varat sijoitetaan edelleen pörssissä tai monenkeskisellä kauppapaikalla listattuihin osakkeisiin. Sijoittaja voi itse päättää mihin haluaa sijoittaa, tai liittää tiliin täyden valtakirjan omaisuudenhoitopalvelun, jolloin hänen ei tarvitse itse tehdä sijoituspäätöksiä. Osakesäästötililtä voi nostaa rahaa, mutta ei osakkeita. Sen voi myös keskeyttää tai lopettaa milloin tahansa halutessaan. Sijoittaja voi lisätä tilille rahaa vain 50 000 euroon asti, osakkeet sen sijaan voivat nousta tämän arvon yli. Jos sijoittaja on sijoittanut tilille 20 000 euroa ja osakkeiden arvo nousee yli 50 000 euron, saa hän silti lisätä tilille vielä 30 000 euroa. (Fasoúlas ym. 2019, 171.)

Arvopaperikeskus Euroclear Finlandin ylläpitämässä arvo-osuusjärjestelmässä oli maaliskuun 2023 lopussa yli 315 000 aktiivista osakesäästötiliä. Näiden pörssiosakkeisiin kohdistuvien sijoitusten markkina-arvo oli yli 1,6 miljardia euroa, mikä on kaikkien aikojen suurin lukema. Vuosi sitten maaliskuun 2022 lopussa tilejä oli avattu 278 000 kappaletta. Vuonna 2021 luku oli 220 000 kappaletta. Kuvioista 4 voi nähdä arvo-osuustilien lukumäärän kehityksen kuukauden viimeisen päivän tilanteen perusteella. Tilejä on vuonna 2023 ollut noin kaksinkertainen määrä edellisvuoden vastaavaan aikaan verrattuna. (Euroclear Finland 2023a.)

Kuvio 4. Arvo-osuustilien lukumäärän kehitys 2022–2023 (Euroclear Finland 2023b).

Osakesäästötilin sisällä kertyvät tuotot ja voitot ovat verovapaita ja sijoittaja saa näin hyödyn korkoa korolle -efektistä. Sijoittaja voi edelleen sijoittaa osinko- ja myyntivoitot uusiin osakkeisiin maksamatta tuotosta ensin veroja. Osinko ja myyntivoitot verotetaan siinä vaiheessa, kun sijoittaja nostaa varat osakesäästötililtä. Osakesäästötililtä nostettu tuotto verotetaan pääomatulona. Tuotoksi katsotaan se osa säästövarojen käyvästä arvosta, joka ylittää tilille siirretyn alkuperäisen sijoituksen määrän. Tilillä olevien varojen käypä arvo on selvitettävä ennen osakesäästötilillä olevan tuoton osuuden laskemista. (Fasoúlas ym. 2019, 172.)

Käypä arvo lasketaan tilillä olevien osakkeiden viimeisimpien päästökurssien perusteella lasketusta markkina-arvosta, johon lisätään tiliin liitetyillä tallennustilillä olevat varat. Seuraavaksi käyvästä arvosta vähennetään tilille tehtyjen rahasuoritusten nettomäärä. Nostettujen varojen määrästä katsotaan tuotoksi sama suhteellinen osuus, kuin mikä osuus tilin käyvästä arvosta on tuottoa. Loput nostetuista varoista ovat verovapaata pääomaa. Eli jos osakesäästötilillä olevien varojen summa on yhtä suuri tai pienempi kuin sinne alun perin sijoitetut varat, on niiden nostaminen sijoittajalle verovapaata. palveluntarjoajan perimät kulut pienentävät tilin tuottoa, eikä kuluja voi erikseen vähentää verotuksessa. Myöskään tilin sijoitusaikaiset osakkeiden luovutustappiot eivät ole vähennyskelpoisia verotuksessa. Osakesäästötilin mahdollinen tappio on kuitenkin

verovähennyskelpoinen sinä vuonna, jona osakesäästötili lopetetaan. (Fasoúlas ym. 2019, 172.)

Esimerkki 2.

Sijoittaja on sijoittanut osakesäästötilille 10 000 €. Sijoitusten arvo on noussut 5 000 euroa. Tilin varojen käypä arvo on tällöin $10\,000\text{ €} + 5\,000\text{ €} = 15\,000\text{ €}$. Sijoittaja haluaa nostaa tililtä 1 500 €. Veronalaista pääomatuloa on $5\,000\text{ €} / 15\,000\text{ €} \times 1\,500\text{ €} = 500\text{ €}$ ja verovapaan noston määrä on $1\,500\text{ €} - 500\text{ €} = 1\,000\text{ €}$. Tilille tehtyjen sijoitusten määrä vähenee siis 1 000 eurolla ja sijoittajalla on mahdollista sijoittaa tilille jatkossa halutessaan vielä 41 000 euroa.

3.2 Sijoitusrahastot

Sijoitusrahastolla tarkoitetaan pääasiallisesti arvopapereista koostuvaa varojen kokonaisuutta, joka jakautuu yhtä suuriin osuuksiin. Sijoitusrahaston omistajia ovat siihen rahojaan sijoittaneet henkilöt, säätiöt ja yhteisöt. Sijoitusrahastoja hallinnoivat rahoitusyhtiöt. Rahoitusyhtiöt sijoittavat rahaston varoja sen sääntöjen mukaisesti arvopapereihin, kuten joukkovelkakirjalainoihin ja osakkeisiin. Rahaston varoja on mahdollista sijoittaa myös esimerkiksi kiinteistöihin. Sijoitusrahastot ovat kätevä tapa hajauttaa sijoitukset vaivattomasti erityyppisiin arvopapereihin. Kun sijoittaja haluaa myydä rahasto-osuutensa, on rahastoyhtiöllä velvollisuus lunastaa rahasto-osuudet. Tämä tapahtuu riippumatta siitä, onko osuuksille ostajaa, vai ei. (Virta, Roine, & Savikko 2015, 5; Fasoúlas ym. 2019, 177.)

Sijoittaja voi päättää minkälaisen riskiprofiilin ja sijoitusstrategian rahastoon haluaa varansa sijoittaa. Sijoitusrahastoja on perinteisesti kolmea päätyyppiä, jotka ovat korkorahasto, yhdistelmärahasto ja osakerahasto. Lisäksi olemassa on myös indeksirahastoja, vipurahastoja, hedge-rahastoja ja rahastojen rahastoja. Rahastojen rahastot sijoittavat varoja toisiin rahastoihin. Sijoittajan kannattaa valita sijoitusrahasto oman riskinsietokykynsä perusteella. Riskiprofiililtaan matalan riskin korkorahastot sijoittavat yleisesti joukkovelkakirjalainoihin, sillä niitä pidetään suhteellisen vähäriskisinä. Osakerahastot sijoittavat nimensä

mukaisesti osakkeisiin ja ovat korkorahastoja korkeariskisempiä. Sijoitusrahastojen sijoittaminen on kuitenkin laissa säädeltyä ja sen on hajautettava varojaan. Jos rahasto sijoittaa sekä korkoihin että osakkeisiin, on kyseessä yhdistelmärahasto. Sijoitusrahastoja voi valita riskitason lisäksi myös sijoitusfilosofian tai vastuullisuuden näkökulmasta. (Fasoúlas ym. 2019, 178.)

3.3 Asuntosijoittaminen

Asuntosijoittamisen ydinajatuksena on saada tuottoa vuokratuloilla. Vuokratuloilla on kuitenkin ensin katettava toiminnan juoksevat ylläpito- ja korjauskustannukset sekä korkomenot lainarahoituksesta. Sijoittajan tulee ennen kaupantehtäviä analysoida tarkkaan kohteen tuotot sekä kustannukset käyttäen apunaan tunnuslukuja. (Huru & Kaarto 2021, 41.) Asuntosijoittaminen on sijoitusmuoto, jonka avulla on mahdollista saada kuukausittaisia passiivisia tuloja vuokranmaksusta. Asuntosijoittamisen etu suhteessa muihin sijoitusmuotoihin onkin tasainen kuukausittainen tulo. Vuokrasopimukset kannattaa tehdä niin, että vuokralainen sitoutuu asumaan asunnossa vähintään vuoden. Näin varmistetaan vakaat vuokratulot vähintään vuodeksi eteenpäin. (Väänänen 2022, 16.)

Asuntosijoittamista varten lainarahan saaminen on kohtuullisen vaivatonta, sillä pankit arvostavat kiinteää vakuutta. Tärkein kriteeri lainan saannissa on kuitenkin aina maksukyky. Pankit myöntävät lainaa yleisesti noin 70–80 % asunnon hankintahinnasta, joten oman rahan osuus jää pienemmäksi. Lainarahan avulla asuntosijoittaja voi hyödyntää velkavivun voimaa ja nostaa samalla oman pääoman tuotto korkeaksi. Velkavipu-termi avataan kokonaisuudessaan luvussa 3.3.2. Lainarahan käytössä on kuitenkin aina riskinsä ja sijoittajan tulee tehdä päätökset ottaen huomioon oma riskinsietokykynsä. (Väänänen 2022, 17.)

Asuntosijoittamisessa turvallinen ja kohtuu varma strategia on sijoittaa pieniin asuntoihin. Pienille asunnoille on suuri vuokralaiskysyntä ja neliövuokrat ovat suuria asuntoja korkeammat. (Väänänen 2022, 17.) Asuntosijoittamisessa yleisesti hyvänä vuokratuottona pidetään 6 % vuotuista tuottoa. Tuotot asunnoista

tulevat kassavirtana (vuokratulot) ja arvonnousuna. Sijoittaja voi vaikuttaa asunnon arvonnousuun itse muun muassa remontoimalla kohdetta. Sijoitusasunto on hyvä valita kehittyvältä alueelta, sillä asuntojen hintojen ja vuokrien muutoksissa on suuria alueellisia eroja. Väänäsen mukaan asuntosijoittamisessa on mahdollista saavuttaa 6–8 % vuotuinen vuokratuotto ja velkavivun avulla voi oman pääoman tuoton nostaa 10–15 prosenttiin. Sijoittajan täytyy kuitenkin muistaa, ettei näin suuri tuotto ole läheskään aina realistinen. (Väänänen 2022, 18.)

Taloyhtiölle maksettava vastike kuuluu asuntosijoittajan säännöllisiin menoihin. Vastike maksetaan yleisesti neliöhinnalla, eli mitä pienempi asunto, sen pienempi vastike. Taloyhtiön hallitus ehdottaa vuosittain yhtiökokoukselle neliövastikkeen arvoa, jolla on tarkoitus kattaa taloyhtiön hoitokulut. (Väänänen 2022, 18.)

Esimerkki 3.

Samassa talossa sijaitsee 27m² yksiö ja 75m² kolmio. Taloyhtiö perii osakkeenomistajilta 5 euron neliövastiketta. Yksiön omistaja maksaa $27 \times 5 \text{ €} = 135 \text{ €}$ kuukausittaista vastiketta. Kolmion omistaja maksaa vastiketta $75 \times 5 \text{ €} = 375 \text{ €}$, eli 240 euroa enemmän.

Jos asuntosijoittaja haluaa selvittää sijoituksen tuottaman voiton määrän, täytyy ensin laskea nettovuokratuotto. Saadusta summasta täytyy vielä vähentää tulonhankkimismenojen kulut, taloyhtiölainojen taloyhtiön kirjanpidossa tuloutettavat vastikkeet sekä perusparannusmenojen tasapoistot, jotta saadaan selville verotettavan vuokraustoiminnan tuotto. Perusparannusten menot voi vähentää tasapoistoin verotuksessa 10 vuoden aikana. Vuosikorjauskulut puolestaan ovat vuokratuloista vähennettäviä kuluja, jotka vähennetään vuokratuotosta sinä vuonna, kun kulut on maksettu. Kuviossa 5 on esitelty verotettavan vuokraustoiminnan tuoton laskukaava silloin, kun nettovuokratuotto on tiedossa. (Huru & Kaarto 2021, 51.)

Nettovuokratuotto
- Tulonhankkimismenojen korot ja palkkiot
- Taloyhtiölainojen taloyhtiön kirjanpidossa tuloutettavat vastikkeet
- Perusparannusmenojen tasapoistot
= Verotettavan vuokraustoiminnan tuotto/tappio

Kuvio 5. Verotettavan vuokraustoiminnan tuoton/tappion laskukaava (Huru & Kaarto 2021, 51).

Kun taloyhtiössä tehdään korjaushankkeita, remonttilainan maksajaksi joutuvat asunto-osakkaat. Korjaushankkeista ja lainasta päätetään aina taloyhtiön yhtiökokouksissa. (Nethos Oy 2023.) Vuosikorjauksen ja perusparannuksen vähennykset tehdään eri tavalla. Vuosikorjaukseksi katsotaan remontit, joissa asunto saatetaan alkuperäistä vastaavaan kuntoon. Vuosikorjauksissa otetaan kuitenkin huomioon korjaushetken yleinen vaatimustaso. Vuosikorjauksen kustannukset vähennetään saman vuoden aikana, kun ne on maksettu. Perusparannuksella tarkoitetaan asunnon alkuperäisen tason nostoa. Jos itse teetetyn remontin (ei taloyhtiön teettämä) kulu luetaan perusparannukseksi, se vähennetään seuraavan 10 vuoden aikana tasapoistoin. Remontin kulu jaetaan kymmenellä ja summa vähennetään vuokratuloista vuosittain. Vähennys täytyy muistaa tehdä itse. (Huru & Kaarto 2021, 192.)

Sijoittaja maksaa osuutensa remontista rahoitusvastikkeina eli pääomavastikkeina. Nämä maksut voidaan taloyhtiön kirjanpidossa joko tulouttaa tai rahastoida. Molemmissa vaihtoehdoissa sijoittaja saa verohyötyä, mutta niiden toimintaperiaate on erilainen. Tulouttamisella tarkoitetaan maksusuoritusten kirjaamista tulona. Tuloutetut maksut voidaan vähentää vuokratuloista jo saman verovuoden aikana, toisin kuin rahastoidut suoritukset. Rahastoinnissa taloyhtiö kirjaa rahoitusvastikkeet osana asunto-osakkeiden hankintamenoja eli pääomasijoituksena. Näin meneteltäessä suoritukset voidaan vähentää verotuksessa asunnon myynnin yhteydessä. Sijoitusasuntoja pidetään yleensä vuosia, minkä takia asuntosijoittajalle on yleensä parempi saada verohyvitykset suoraan

rahoitusvastikkeiden maksun yhteydessä. Tällä tavoin rahoitusvastikkeet eivät syö vuokratuottoa. Alla olevassa kuviossa 6 on kuvattu rahastoinnin ja tuloutuksen muistisäännöt yksinkertaistettuna. (Nethos Oy 2023.)

Kuvio 6. Rahastointi vai tuloutus (Nethos Oy 2023).

Esimerkki 4.

Asuntosijoittaja on saanut vuoden aikana vuokratuloja 10 000 €. Taloyhtiössä suoritettiin vuoden alussa putkiremontti, jonka kustannuksista sijoittajan osuus oli 11 500 €. Hän maksaa osuutta kuukausittain 300 € rahoitusvastikkeena. Tämän lisäksi hän on maksanut hoitovastiketta 180 euroa kuukaudessa. Vuodessa hän on siis maksanut taloyhtiölle yhteensä $12 \times 300 \text{ €} + 12 \times 180 \text{ €} = 5\,760 \text{ €}$. Rahoitusvastikkeet on tuloutettu taloyhtiön kirjanpidossa, eli sijoittaja saa vähentää ne vuokratuloistaan. Hänen saamistaan tuloista verotettavaa on siis $4\,240 \text{ €}$ ($10\,000 \text{ €} - 5\,760 \text{ €} = 4\,240 \text{ €}$).

Asunnon kalustettuna vuokraaminen ja Airbnb-toiminta ovat nostaneet suosioitaan asuntosijoittajamarkkinoilla. Vuokranantajan on hyvä tietää, että hän voi vähentää kalusteiden hankintamenot vuotuisina poistoina vuokratuloista. Poiston suuruus on ensimmäisenä vuonna 25 % kalusteiden alkuperäisestä hankintamenosta ja seuraavina vuosina 25 % poistamattomasta eli jäljellä olevasta kalusteiden hankintamenosta. Kun hankintamenon poistoa on jäljellä enää enintään 1000 euroa, voi sijoittaja vähentää loput kerralla. Alle kolmen vuoden taloudellisen käyttöään omaavat ja alle 1000 euroa maksavat kalusteet voi verotuksessa vähentää kerralla vuosikuluina. Jos sijoittaja ei ole ostanut asuntoon kalusteita uutena, eikä hänellä ole esittää selvitystä niiden hankintahinnasta, voi hän tehdä kaavamaisen vähennyksen. Yksiön tai huoneen osalta kaavamaisen vähennyksen suuruus on 40 euroa ja suuremman huoneiston osalta 60 euroa kuukaudessa. Vuokratulosta voi vähentää täysimääräisesti asunnon

vuokrauksesta aiheutuneet kulut. Tällainen vähennettävä kulu on muun muassa Airbnb:n laskuttama palkkio. (Fasoúlas ym. 2019, 81.)

3.3.1 Asuntosijoittajan verosuunnittelu

Verot ovat pitkäjänteisen asuntosijoittajan suurin yksittäinen kuluerä. Sijoittajan kannattaakin hyödyntää niihin liittyvät verovähennys- ja suunnittelumahdollisuudet tavoitellessaan parhaita mahdollista tuottoa. Verovähennyksiä varten kannattaa sijoittajan muistaa säästää kaikki asunnon kustannuksiin liittyvät kuitit, sillä esimerkiksi kaikki vuosikorjauskulut ja kodinkoneiden uusimiskustannukset voi vähentää verotuksessa. Lisäksi verovähennettäviä kuluja ovat tulonhankkimislainojen järjestelypalkkiot sekä korot ja taloyhtiölainan kuukausittainen lyhennysosuus. (Huru & Kaarto 2021, 94.)

Jos kyseessä on saneerattu- tai uudiskohde, jonka rahoittamisessa on käytetty taloyhtiölainaa ja jonka pääomavastikesuoritukset tuloutetaan taloyhtiön kirjanpidossa, voi sijoittaja vähentää maksusuoritukset verosuunnittelun avulla vuokratuloista ja näin siirtää verotusta kiinteistön myyntihetkeen. Nämä “maksusuoritukset pienentävät kassavirtaa, mutta niiden vaikutukset ovat verosuunnitteluhyödyn verran pienempiä kuin vastaavissa maksusuorituksissa, jotka on rahoitettu taloyhtiön kirjanpidossa”, muistuttavat Harri Huru ja Marko Kaarto asuntosijoittamisen teoksessaan Asuntosijoittamisen lumipalloeefekti. (Huru & Kaarto 2021, 94.)

Kiinteistöstä maksetaan kiinteistövero 0,41–1 % paikkakunnan mukaan ja se määrätään maksettavaksi kiinteistön arvon perusteella. Kiinteistöjen verotusarvot ovat kuitenkin yleisesti alhaisempia, kuin niiden käyvät arvot, eli hinta, jonka riippumaton ostaja maksaisi kiinteistöstä. Kiinteistövero koskee myös asunto-osakeyhtiöitä. Asunto-osakeyhtiöissä taloyhtiö maksaa veron ja se peritään osakkailta yhtiövastikkeen kautta. (Kiinteistöriitalakimies 2022.) Asunnosta maksetaan oston yhteydessä varainsiirtoveroa. Ostaja maksaa veron kauppahinnan perusteella. Varainsiirtoveron suuruus on 2 % asunto- ja kiinteistöosakeyhtiön osakkeiden velattomasta kauppahinnasta ja 4 % kiinteistön hankintahinnasta.

Vuokraoikeuden perustaminen (vuokrasopimuksen solmiminen) ei ole verollinen luovutus. Perinnöstä tai lahjoista ei myöskään tarvitse maksaa varainsiirtoveroa. (Fasoúlas ym. 2019, 81.)

Asuntosijoittajan kannattaa vähentää vuokratuloista myös taloyhtiölainan lyhennysosuus. Näin tehtäessä saadaan 30 % pienempi kassavirtaa vähentävä vaikutus, kuin jos käytettäisiin omaa tulonhankkimislainaa, josta vähennyskelpoisia olisivat vain korot. Rakennuksesta voi puolestaan tehdä 4 % vuosittaisia kirjandollisia poistoja, mikäli kohde on asuinkiinteistö. Tämä ei pienennä kassavirtaa, mutta pienentää veroja, mikä tarkoittaa verojen jälkeisen kassavirran parantamista. Siinä tapauksessa, jos sijoituskohteet omistetaan osakeyhtiön kautta, verovähennys- ja suunnitteluhyötynä käytetään 20 % yhteisveroprosenttia. Kaikki sijoittajan verosuunnittelun avulla käytettävissä pysyvä osuus jää toteuttamaan korkoa korolle -efektiä. (Huru & Kaarto 2021, 94.)

Vuokratun asunnon hankintaan otetun lainan korot voi vähentää menoina pääomatuloista. Vähennyskelpoisia menoja ovat myös lainan noston liitännäiskulut. Korot vähennetään pääomatulosta tulonhankkimisvelan korkoina sinä vuonna, kun ne on maksettu. Korot voi vähentää täysimääräisesti ilman euromääräistä rajaa tai omavastuuosuutta. Vähennyksestä laskettu verohyöty on 30 prosenttia, eli pääomatuloprosentin verran. Jos verotettavien pääomatulojen yhteismäärä on yli 30 000 euroa, verohyöty on 34 prosenttia 30 000 euron ylimenevältä osalta. Alijäämähyvityksen voi myöntää korkojen perusteella ansiotuloista menevistä veroista, jos korkomenot ylittävät verovelvollisen pääomatulojen yhteismäärän. (Fasoúlas ym. 2019, 90.)

Yksityishenkilön asunnosta saatava vuokratulo on lähes poikkeuksetta pääomatuloa ja verotetaan pääomatulona. Yksityishenkilön pääomatulojen verokanta on 30 % 30 000 euroon saakka ja siitä ylittävältä osalta 34 %. Vuokratulo verotetaan kassaperiaatteella, eli sen vuoden tulona, jona asunnon omistaja on saanut tulon tililleen. Myös kulut vähennetään saman periaatteen mukaan. Kulu vähennetään sen vuoden verotuksessa, jona asunnon omistaja on tosiasiallisesti sen maksanut. Vuokratulosta maksetaan vero joko osana ennakonpidätysprosenttia tai ennakonkantona. Kuitenkin enintään 7 000 euron suuruudesta

veronalaisesta vuokratulosta voi maksaa ennakoveroa sisällyttäen se ennakoveroprosenttiin. Jos verotettavaa vuokratuloa on enemmän, määrätään henkilölle erikseen tilisiirtolomakkeet ja ennakoverolippu, joilla henkilö maksaa verot vuokratuotoista. (Fasoúlas ym. 2019, 84.)

3.3.2 Velkavipu asuntosijoittamisessa

Velkavipu on suosittu tapa kasvattaa oman sijoituksen tuottoa ja erinomainen keino, jota kannattaa hyödyntää asuntosijoittamisessa. Velkavipu tarkoittaa mahdollisimman suuren tuoton tavoittelua omalle pääomalle käyttäen lainarahaa. Velkavivun käyttämisellä sijoittaja voi parhaassa tapauksessa moninkertaistaa oman pääomansa tuoton. (Lehto 2023.)

Sijoitusasuntoja varten on huomattavasti helpompaa saada lainaa kuin esimerkiksi osakesijoituksia varten. Tämä johtuu siitä, että asuntomarkkinaa pidetään yleisesti vakaampana sijoituskohteena, kuin herkemmin muuttuvaa osakemarkkinaa. Asunnon hinnan osuus, joka katetaan omilla säästöillä, on yleisesti 20–30 %. Pankit hyväksyvät yleensä ostettavan asunnon sijoitusasuntolainan vakuudeksi 70–80 % sen arvosta. Kun asuntoja on kertynyt useita, voi asuntosijoittaja käyttää edellisiä sijoituksia vakuutena. Näin voidaan ottaa laina käyttämättä välttämättä ollenkaan omaa rahaa. (Hänninen 2021.)

Hyvä sijoitusasunto tuottaa noin 4–6 % tuottoa omistajalleen. Tätä tuottoprosenttia voi yrittää kasvattaa velkavivun avulla. Velkavipu toimii käytännössä siten, että asuntoa varten otettu lainaraha tuottaa enemmän, kuin mitä lainan kustannukset ovat. Tuottoa tulee siis sekä asunnosta, että sitä varten otetusta lainasta. Tämän ehtona on se, että asunto tuottaa koko ajan enemmän kuin mitä se sijoittajalle maksaa. Vuokran täytyy kattaa vastikkeet, verot, lainanlyhennyskustannukset sekä muut mahdolliset kustannukset. Ylimääräisen tuoton voi sijoittaa seuraavan sijoitusasunnon hankintaan. (Lehto 2023.)

Velkavivun käyttö kannattaa silloin, kun velan tuotto on suurempi, kuin siitä maksettava korko. Pidempi laina-aika mahdollistaa korkeamman tuoton.

Pidempään laina-aikaan sisältyy kuitenkin myös suuremmat riskit, sillä esimerkiksi korot voivat nousta pitkällä aikavälillä paljonkin ja asunnon tuotto voi laskea. Jos sijoitusasuntolainan ja yhtiölainan kulut nousevat suuremmiksi kuin sijoituksen tuotot, toimii vipu väärinpäin ja sijoitus muuttuu positiivisen sijasta negatiiviseksi. (Lehto 2023.) Velkavivun määrää miettiessä kannattaakin laskea oman sijoituksen tuotto eri korkotilanteissa. Mitä 2 prosenttiyksikön korkojen nousu tekisi omille sijoituksille? Kuinka se vaikuttaa kassavirtaan ja mikä on vieraan pääoman hinta suhteessa vuokratuottoon? (Hänninen 2021.)

Sijoitusasunnon kuluista voi verotuksessa vähentää hoitovastikkeet, tuloutetun yhtiövastikkeen, vesimaksut, vakuutusmaksut ja sijoitusasunnon lainan korot. Tärkein tapa suojata velkavivun avulla ostettua sijoitusasuntoa, on käyttää velkavivua maltillisesti. Yleinen nyrkkisääntö on, että korkeintaan 50 % asuntosal-kusta saisi olla rahoitettu velkarahalla. (Lehto 2023.) Korkoon voi ottaa erilaisia suojauksia tai lainalle voi ottaa myös kiinteän koron. Kiinteässä korossa lainan viitekorko pysyy samana siinäkin tapauksessa, että viitekorko markkinoilla nousee. Kiinteällä korolla sijoittaja voi varmistaa lainan ennakoitavissa olevat korkokulut ja sen tarkoitus onkin vähentää sijoittajan huolta ja riskiä. Korkokatko ja korkoputki ovat erilaisia koronsuojausvaihtoehtoja. Korkokatossa lainan korko voi nousta vain tiettyyn pisteeseen asti. Korkoputken avulla lainan korolle asetetaan hajontarajat, joiden välillä korko voi liikkua. Korko ei nouse yli asetetun rajan, mutta sen avulla sijoittaja voi silti hyötyä korkojen laskusta. (POP Pankki 2023.)

Esimerkki 5.

Velkavivun hyödyntäminen asuntosijoittamisessa.

Sijoittaja ostaa viisi samanlaista asuntoa yhteishintaan 300 000 € (5 x 60 000 €) ja ottaa ostoa varten 240 000 € pankkilainaa (80 % velkavipu, 300 000 € x 0,8). Omarahoitusosuudeksi jää 20 % eli samainen 60 000 € (300 000 € x 0,2). Oletetaan laina-ajaksi 25 vuotta ja koroksi 2,5 %. Tasaerälainan kuukausieräksi muodostuisi n. 1 080 €. Nettovuokratulot olisivat kuukaudessa 2 000 € (500 € vuokra – 100 € hoitovastike x 5 asuntoa), jolloin kuukausittainen kassavirta olisi yhteensä 920 € (ennen veroja ja muita mahdollisia kuluja).

Jos esimerkin sijoittaja ostaa 60 000 € maksavan sijoitusasunnon kokonaan omalla rahalla ilman pankkilainaa ja saa siitä vuokraa 500 € vastikkeeseen ollessa 100 €, saa hän sijoituksestaan kuukausittain vain 400 € kassavirtaa. Omaa rahaa esimerkeissä on käytetty sama 60 000 €.

3.4 Eläkesijoittaminen

Eläketurvakeskuksen tekemän selvityksen mukaan erityisesti lähivuosien aikana yrittäjien alivakuuttaminen on lisääntynyt. Tämän takia lakiin tehtiin tarkennuksia. Monella yrittäjällä on alivakuuttamisen takia suositusta matalampi työtulo. Alivakuuttaminen tarkoittaa sitä, että yrittäjä arvioi vuositulonsa alakanttiin, jotta maksettava YEL-maksu olisi pienempi. Alivakuuttamisen seurauksia ovat muun muassa pienemmät etuudet ja pienempi eläke. Tällainen aliarvioiminen saattaa johtaa pahimmassa tapauksessa taloudelliseen romahdukseen esimerkiksi yrittäjän joutuessa työkyvyttömäksi. (Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen 2022; Sijoittaja.fi 2022.)

Uusi YEL-lakimuutos astui voimaan 1.1.2023. Pää tavoitteena esityksen laatimisessa oli vähentää alivakuutettujen yrittäjien määrää ja parantaa näin yrittäjien sosiaali- ja eläketurvaa sekä pienentää valtion maksutaakkaa. Tätä varten lakiin tehtiin täsmennys työtulon määrittämiseen. Jatkossa yrittäjän täytyy myös tarkastaa työtulonsa säännöllisesti. Konkreettisesti lakimuutos vaikuttaa siten, että YEL-tuloa tarkastellaan kolmen vuoden välein, jotta liiketoiminnassa tapahtuneet muutokset voidaan ottaa huomioon. Työtulo myös määritellään tarkemmin. Eläkeyhtiö tekee tarkastuksen jälkeen yrittäjälle ehdotuksen uuden työtulon määrästä ja yrittäjä voi joko hyväksyä tämän tai antaa asiasta selvityksen, jos ehdotus ei yrittäjän mielestä vastaa todellista tilannetta. (Sijoittaja.fi 2022.)

Yrittäjän eläkelain (1272/2006, YEL) mukaan ennen lain voimaantuloa alkaneen vakuutuksen työtulo tarkistetaan kolmen vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Eläkelaitos tarkistaa vuoden 2023 loppuun mennessä niiden yrittäjien työtulot, joilla työtulo on alle 15 000 euroa, vuoden 2024 loppuun mennessä niiden yrittäjien työtulot, joilla työtulo on alle 25 000 euroa ja vuoden 2025 loppuun

mennessä niiden yrittäjien työtulot, joilla työtulo on yli 25 000 euroa. Työtuloa, joka on vahvistettu edellisen kerran ennen tämän lain voimaantuloa, voidaan tämän lain voimaantulon jälkeen tapahtuvalla ensimmäisellä tarkistuskerralla tarkistaa enintään 4 000 euroa ylöspäin ja toisella tarkistuskerralla edellisellä kerralla vahvistetusta työtulosta enintään 4 000 euroa ylöspäin. Tästä tarkistusehdosta voidaan poiketa ylöspäin yrittäjän suostumuksella. (YEL 1272/2006.)

Yrittäjän tulee yritystoimintaa perustaessaan ottaa yrittäjälle pakollinen YEL-vakuutus. Uudet yrittäjät saavat alennusta YEL-maksuista. Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma, Veritas, Elo sekä Ilmarinen tarjoavat kaikki uusille yrittäjille 22 % alennuksen YEL-maksuista ensimmäisen neljän vuoden ajalta. YEL-maksu ei vaikuta pelkästään tulevaan eläkkeeseen vaan sen pohjalta lasketaan myös esimerkiksi sairauspäiväraha ja vanhempainraha. Yrittäjän kannattaa muistaa vähentää YEL-maksut kokonaisuudessaan verotuksessa. (Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma 2023.)

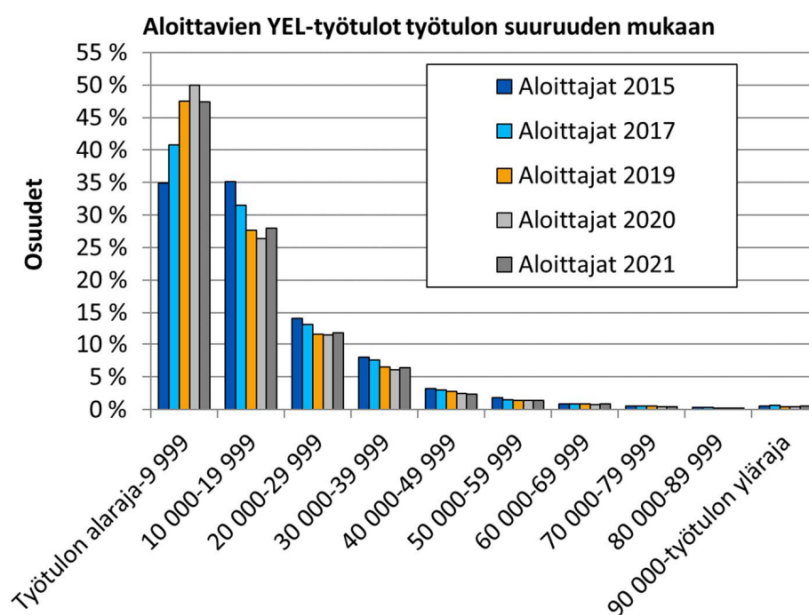
YEL-työtulo määritellään yrittäjän eläkelaisissa. Työtuloksi on sen mukaan laskettava palkka, joka maksettaisiin ulkopuoliselle saman koulutuksen omaavalle henkilölle, jos tämä palkattaisiin hoitamaan yrittäjän työtehtäviä. YEL-työtulolla on alaraja ja yläraja. Vuonna 2023 alaraja on 8 575,45 euroa ja yläraja 194 750 euroa. Yrittäjätoiminta pitää vakuuttaa viimeistään siinä vaiheessa, kun vuosittainen työtulo ylittää ilmoitetun 8 575,45 euron rajan. Rajat muuttuvat vuosittain palkkakertoimen mukaisesti, joka vahvistetaan sosiaali- ja terveysministeriössä. Jotta yrittäjä voi kerryttää päivärahaa, on työtulon oltava vähintään 14 088 euroa vuonna 2023. Alla olevasta taulukosta 1 voi nähdä, mihin Kelan etuuksiin tai muiden tahojen maksamiin korvauksiin yrittäjän ilmoittama YEL-työtulo vaikuttaa. (Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen 2023b.)

Tilanne	Mitä etuutta haetaan	Työtulon vaikutus etuuteen	Kuka maksaa etuuden
Sairastut	Sairauspäiväraha	Päiväraha perustuu työtuloosi	Kela
Saat lapsen	Vanhempainpäiväraha	Päiväraha perustuu työtuloosi	Kela
Menetät työkykysi tapaturman tai sairauden takia	Ammatillinen kuntoutus ja/tai työkyvyttömyyseläke	Korvaus perustuu työtuloosi	Työeläkevakuutusyhtiö
Menetät työkykysi tai mennehdyt tapaturman takia	Korvaus tapaturmavakuutuksesta: päiväraha, kuntoutus, perhe-eläke ym.	Korvaus perustuu summaan, joka on enintään työtulosuuruinen	Vahinkovakuutusyhtiö
Menetät työsi	Peruspäiväraha	Päivärahan kerryttämiseksi työtulosi on oltava vähintään 14 088 € vuonna 2023	Kela
Menetät työsi	Työmarkkina-tuki	Tarveharkintainen tuki silloin, kun et saa peruspäivärahaa	Kela
Menetät työsi	Ansiopäiväraha	Päivärahan kerryttämiseksi työtulosi on oltava vähintään 14 088 € vuonna 2023	Yrittäjäkassa
Vähennät työntekoa tai haluat osan eläkkeestäsi	Osittainen varhennettu vanhuuseläke	Eläke on 25 tai 50 prosenttia eläkkeen alkamista edeltävän vuoden loppuun	Työeläkevakuutusyhtiö

		menessä karttu- neesta eläkkeestä	
Ikäännyt	Vanhuuseläke tai työuraeläke (tietyin ehdoin)	Eläke perustuu työ- tuloosi	Työeläkevakuu- tusyhtiö
Menehdyt	Perhe-eläke	Eläke perustuu työ- tuloosi	Työeläkevakuu- tusyhtiö

Taulukko 1. Kelan etuudet ja muiden tahojen maksamat korvaukset, joihin YEL-työtulo vaikuttaa (Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen 2023b).

Alla olevassa kuviossa 7 näkyvät vuosina 2015–2021 alkaneiden YEL-vakuutusten työtulojen suuruudet. Kuvioista nähdään, että selkeästi suurin osa yrittäjistä arvioi työtulonsa lähelle alarajaa. Tieto on huolestuttava yrittäjien lakisääteisen eläketurvan kannalta ja kertoo yrittäjien vähäisestä luottamuksesta YEL-vakuutusta kohtaan. Ilmiö työtulojen aliarvostamisesta voi myös kertoa siitä, että yrittäjät luottavat vapaaehtoisen eläkesäästämisen muotoihin, kuten sijoittamiseen.

Kuvio 7. Aloittavien YEL-työtulot suuruuden mukaan vuosina 2015–2021 (Eläketurvakeskus 2022).

Yrittäjälle kertyy vuosittain 1,5 % eläkettä yrittäjän ilmoittamasta YEL-työtulosta. Yrittäjän eläkkeen määrän voi laskea kertomalla yrittäjän ilmoitettu YEL-työtulo 1,5 prosentilla, kertomalla luku työssäolovuosilla, jakamalla se 12 kuukaudella ja kertomalla luku lopuksi oman ikäluokan elinaikakertoimella. Näin saadaan yrittäjän eläkemaksun määrä kuukaudessa. Eläkkeen kertyminen lasketaan kaavan 1 mukaisesti. (Työeläke.fi 2023a.)

$$\text{Vuosittainen työtulo} \times 1,5 \% / 12 \text{ kk} \times \text{elinaikakerroin} = \text{eläke/kk} \quad (1)$$

Esimerkki 6 laskelmasta huomataan, että ilmoittamalla YEL-työtuloksi 50 000 euroa ja maksamalla sen mukaista YEL-maksua, saa yrittäjä 2 500 euron kuukausittaista eläkettä. Jos yrittäjä alivakuuttaa työnsä ja ilmoittaa työtulokseen 15 000 euroa vuodessa, kertyy eläkettä 40 vuoden työuralta vain 750 euroa kuukaudessa nostettavaksi. Tällaisessa tapauksessa yrittäjällä täytyy ehdottomasti olla säästöjä esimerkiksi sijoituksissa, jotta hänen ei tarvitsisi elää vain takuueläkkeen varassa. (Työeläke.fi 2023a.)

Jos yrittäjälle ei ole kertynyt tarpeeksi suurta eläkettä (esimerkki 6 A), valtio joutuu maksamaan erotuksen minimieläkkeeseen. Minimieläke eli takuueläke on 922,42 euroa vuonna 2023. Yrittäjiltä kerättävät eläkemaksut menevät suoraan jo eläkkeellä olevien yrittäjien eläkkeiden maksuun. Rahoitus ei kuitenkaan yksinään riitä, vaan valtio maksaa puuttuvan osuuden valtion kassasta. Tämä valtion osuus yrittäjäeläkkeiden alijäämän rahoituksesta on kasvanut vuosien mittaan merkittävästi. Tämä johtuu yrittäjien alivakuuttamisesta sekä rahastoinnin puuttumisesta. Jos yrittäjien ilmoitetut työtulot olisivat oikeammalla tasolla, se todennäköisesti pienentäisi rahoitusvajetta tässä hetkessä ja seuraavan noin 50 vuoden sisällä. Tähän pyrkii myös vuoden alusta voimaan astunut YEL-lakiuudistus. Kuitenkin, vaikka yrittäjien alivakuuttaminen saataisiin uudistuksen avulla ratkaistua, ei se yksinään ratkaisisi yrittäjäeläkkeiden rahoitusvajetta. (Työeläkevakuuttajat TELA ry 2023a.)

Esimerkki 6.

A.

Yrittäjä maksaa pientä YEL-maksua:

Yrittäjä ilmoittaa työtulokseen 15 000 € ja työskentelee yrittäjänä 40 vuotta. Yrittäjä saa eläkemaksua $15\,000\text{ €} \times 0,015 \times 40 / 12 = 750\text{ €}$ kuukaudessa. Summa jää alle takuueläkkeen, joten valtio joutuu maksamaan erotuksen takuueläkkeeseen, joka on $922,44\text{ €} - 750\text{ €} = 172,44\text{ €}$.

B.

Yrittäjä maksaa kohtalaista YEL-maksua:

Yrittäjä ilmoittaa työtulokseen 25 000 € ja työskentelee yrittäjänä 40 vuotta. Yrittäjä saa eläkemaksua $25\,000\text{ €} \times 0,015 \times 40 / 12 = 1\,250\text{ €}$ kuukaudessa.

C.

Yrittäjä maksaa suurta YEL-maksua:

Yrittäjä ilmoittaa työtulokseen 50 000 € ja työskentelee yrittäjänä 40 vuotta. Yrittäjä saa eläkemaksua $50\,000\text{ €} \times 0,015 \times 40 / 12 = 2\,500\text{ €}$ kuukaudessa.

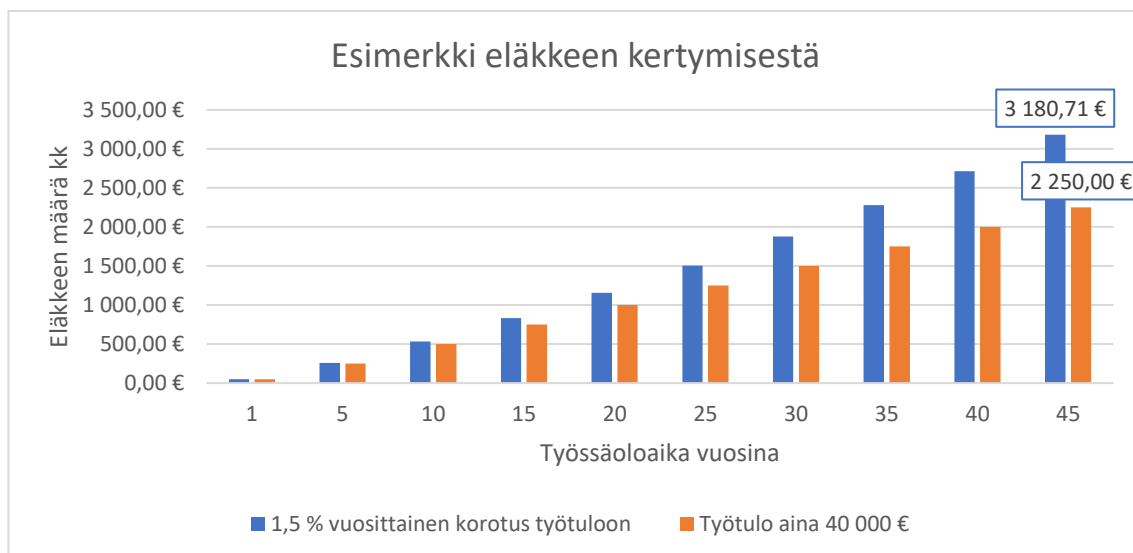
Seuraavissa kahdessa taulukossa esitetään yrittäjän eläkkeen määrän kehitys, kun yrittäjä on ilmoittanut YEL-työtulokseen 40 000 euroa. Taulukossa 2 työtulo pysyy samana joka vuosi ja taulukossa 3 on huomioitu 1,5 % vuosittainen korotus työtuloon. Eläkkeen määrä nousee 2 250 eurosta 3180,71 euroon, jos yrittäjän työtulo nousee vuosittain noin inflaation verran ja yrittäjä korjaa työtulon määrän ajantasaiseksi vuosittain. Vuosittaisella 1,5 % korotuksella saadaan kuukausieläkkeeseen tuntuva 41 % korotus. Jos lasketaan yrittäjän oikeaa YEL-työtuloa, on muistettava, ettei se kasva lineaarisesti. Taulukoista 2 ja 3 voi kuitenkin nähdä selkeästi sen, että pienetkin prosentuaaliset muutokset työtuloa ilmoitettaessa vaikuttavat tulevan eläkkeen määrään. Visuaalisesti eron voi nähdä kuviossa 8, jossa on käytetty pylväsdiagrammia eläkkeen kertymisen hahmottamisen apuna.

Työura vuosina	Työtulon määrä (v)	Eläkkeen määrä (kk)
1	40 000,00 €	50,00 €
5	40 000,00 €	250,00 €
10	40 000,00 €	500,00 €
15	40 000,00 €	750,00 €
20	40 000,00 €	1 000,00 €
25	40 000,00 €	1 250,00 €
30	40 000,00 €	1 500,00 €
35	40 000,00 €	1 750,00 €
40	40 000,00 €	2 000,00 €
45	40 000,00 €	2 250,00 €

Taulukko 2. Eläkkeen määrä kuukaudessa, kun YEL-työtulo on 40 000 euroa vuosittain.

Työura vuosina	Työtulon määrä (v)	Eläkkeen määrä (kk)
1	40 000,00 €	50,00 €
5	42 454,54 €	257,61 €
10	45 735,60 €	535,14 €
15	49 270,23 €	834,11 €
20	53 078,03 €	1 156,18 €
25	57 180,11 €	1 503,15 €
30	61 599,22 €	1 876,93 €
35	66 359,85 €	2 279,60 €
40	71 488,41 €	2 713,39 €
45	77 013,32 €	3 180,71 €

Taulukko 3. Eläkkeen määrä kuukaudessa, kun YEL-työtulo on 40 000 euroa uraa aloittaessa ja nousee vuosittain 1,5 %.

Kuvio 8. Esimerkki eläkkeen kertymisestä.

Yrittäjän on pohdittava tarkoin ilmoittamansa YEL-työtulon määrä, jotta maksettava vuosimaksu ei nouse liian korkeaksi, mutta jotta eläkettä kertyy riittävästi. Yrittäjän kannattaa laskea, mikä on se rahamäärä, jonka hän tarvitsee kuukaudessa ja tavoitella sitä eläkkeen lopulliseksi kertymäksi. Vuoden alusta voimaan tulleen YEL-lakiuudistuksen vuoksi kuviossa 7 esitetty alivakuuttaminen tulee todennäköisesti vähenemään ja tämän myötä yrittäjien keskimääräinen eläke kasvaa.

4 Sijoittamisen kulut

4.1 Kertaluontoiset kulut

Sijoitustuotteiden erilaisten palkkiorakenteiden takia sijoittajan on joskus vaikea pysyä perillä sijoittamisen kuluista. EU-maita koskevan sääntelyn (MiFID) linjauksen takia toimijoilla on onneksi lain sääntelemä pakko esittää mahdollisten kulujen tiedot läpinäkyvästi ja vertailukelpoisesti. Kulujen tulisi olla sijoitettuun summaan nähden kohtuulliset, sillä myös kuluilla on kertaantuva vaikutus; kulua kululle. Samalla tavoin, kun tuotto kerryttää tuottoa korkoa korolle -ilmiön avustuksella, myös kulun vaikutus kertaantuu, sillä sijoituksen alkusumma pienenee.

Kaikista tärkeintä on jäljelle jäävä tuotto kulujen jälkeen. Sijoittajalle halvin vaihtoehto on tehdä kaikki itse, mutta se ei ole aina kannattavin. Yrittäjän kannattaa tässäkin tapauksessa muistaa oman ajan rahallinen arvo. Sijoitusten kulujen osuudet löytyvät yleensä rahaston avaintietoesitteestä tai osakevälittäjän nettisivuilta. (Coco 2020; Nickström 2020.)

Kertaluontoisia kuluja eli sijoituksen oston ja myynnin yhteydessä veloitettavia kuluja ovat välityspalkkiot ja lunastuspalkkiot. Osakkeen tai pörssilistatun indeksirahaston (ETF) kaupan yhteydessä sijoittajalta peritään välityspalkkio. Tyypillinen välityspalkkio kaupalle voi olla 0,3–1,5 %. Ostoja kannattaa tehdä isommissa erissä, jolloin välityspalkkion määrä pysyy kohtuullisena sijoitettuun summaan suhteutettuna. Yleisenä nyrkkisääntönä pidetään, että yksittäisen yrityksen osaketta ei kannata ostaa alle 500–1 000 eurolla. (Coco 2020; Nickström 2020.)

Jotkut rahastoyhtiöt voivat periä sijoittajalta merkintäpalkkion. Merkintäpalkkio maksetaan rahasto-osuuden oston yhteydessä ja se lisätään rahasto-osuuden hintaan. Palkkio voi olla joko prosentuaalinen osuus tai kiinteä kulu kauppahinnasta. Välillä sijoittaja joutuu maksamaan kuluja myös myynnin yhteydessä. Lunastuspalkkio on myynnin yhteydessä veloitettava kulu, joka vähennetään myyntihinnasta. (Nickström 2020.)

Jos sijoittaja haluaa sijoittaa osakkeeseen tai rahastoon, jolla kaupankäyntivaluutta ei ole euro, joutuu hän maksamaan valuutanvaihtokulun. Valuutanvaihdon voi yleensä tehdä omalla valuuttatilillä. Jos omaa valuutanvaihtotiliä ei ole, osakevälittäjä voi hoitaa valuutanvaihdon. Tässä tapauksessa valuutanvaihtokulu on yleensä korkeampi. (Nickström 2020.)

Kun halutaan myydä sijoituksia, täytyy myyntivoitoista maksaa pääomaveroa. Pääomaveron suuruus on 30–34 % sijoittajan pääomatulojen suuruuden mukaan. Verotuksen vaikutusta sijoittamiseen tarkastellaan enemmän luvussa seitsemän. (Nickström 2020.)

4.2 Jatkuvat kulut

Sijoitustoiminnan kulut kasvattavat sijoitusten tuottovaatimusta. Sijoittajan täytyy olla perillä maksamistaan kuluista ja pyrkiä minimoimaan ne. Sijoittajan kulut kertyvät pääosin säilytyksestä, kaupankäynnistä ja oheispalveluista. Jatkuvista kuluista yleisin on hallinnointipalkkio. Hallinnointipalkkio maksetaan esimerkiksi rahasto- ja ETF-sijoituksista ja se lasketaan usein prosenttiosuutena sijoitussalkun tai rahaston arvosta vuodessa. Aktiiviset rahastot veloittavat yleensä passiivisia indeksirahastoja korkeampia hallinnointikuluja. Nickströmin mukaan rahaston hallinnointikuluja kannattaa maksaa maksimissaan 0,5–1 %. Hallinnointipalkkio pysyy yleensä samana. Sijoittajan on tärkeä ymmärtää, että pienikin vuotuinen kustannus syö tuottoa ja kertaantuu vuosien saatossa. Tämän takia palkkioiden määrään kannattaa kiinnittää huomiota sijoituspäätöstä tehdessä. (Coco 2020; Nickström 2020.)

Osakkeiden säilytys on useimmiten ilmaista. Osalla pankeista on kiinteä kuukausimaksu, jossa sijoittaja maksaa pankille arvo-osuustilin ylläpitokuluja ja arvopapereiden säilytyspalkkiota. Tällaisia säilytys- tai palvelumaksuja peritään yleensä vain siinä tapauksessa, jos sijoittaa pörssilistattuihin arvopapereihin. Rahastosijoituksista ei tyypillisesti mene palvelumaksuja. Koska on olemassa palveluntarjoajia, jotka eivät veloita arvo-osuustilistä maksua, on kannattavampaa valita maksuton vaihtoehto. (Coco 2020; Nickström 2020.) Säilytyspalkkiot ovat vähennyskelpoisia pääomaverotuksessa 50 euron omavastuuosuuden ylittävältä osuudelta (Holmström 2022).

Joillain rahastoilla on käytössä tuottopalkkiot. Niitä peritään rahaston tuottojen ylittäessä tietyn tason. Tuottopalkkio kuuluu sijoittamisen jatkuviin kuluihin. Sen laskentatapa eroaa välityspalkkiosta tai hallinnointipalkkiosta, sillä sitä ei lasketa sijoitusten arvosta vaan rahaston saavuttamasta ylituotosta vertailuindeksiin nähden. Salkunhoitajien tavoitteena on saavuttaa vertailuindeksiä, eli keskimääräistä vertailukelpoista sijoitusta parempi tuotto. Jos salkunhoitajat onnistuvat tässä, sijoittaja maksaa indeksin arvon ylittävältä osuudelta tuottopalkkion. (Coco 2020.) Tuottopalkkiota ei peritä, jos rahaston arvonkehitys suhteessa

rahaston indeksiin on negatiivinen. Tuottopalkkiota voi kuitenkin kertyä, vaikka rahasto-osuuden arvo laskisi tarkastelujaksolla. (OP Ryhmä 2023c.)

TER (total expence ratio) tarkoittaa kokonaiskulusuhdetta, joka pitää sisällään kaikki muut paitsi kaupankäyntikulut. TER lasketaan prosenttiosuutena rahaston pääomasta. Jos kokonaiskulusuhde on 2,5 % ja sijoittajan rahasto-osuuden keskimääräinen arvo on 10 000 euroa, maksaa sijoittaja rahastosta vuodessa $10\,000\text{ €} \times 0,025 = 250$ euroa. (Nickström 2020.)

Juoksevien kulujen määrästä voi nähdä kuinka paljon kustannuksia rahasto on maksanut viimeisen vuoden aikana. Tämä rahastojen tunnusluku kertoo sen, kuinka monta prosenttia rahaston pääomasta veloitetaan kokonaiskulujen kattamiseksi ja se voi vaihdella vuosittain. Juokseviin kuluihin sisältyvät myös hallinnointipalkkio ja säilytyspalkkio. Juoksevien kulujen määrä on pääsääntöisesti pienempi lyhyimpiin korkotuotteisiin sijoittavissa rahastoissa ja suurempi sijoittaessa osakkeisiin sekä vaihtoehtoisiin sijoituskohteisiin (metsä, asunnot) sijoittavissa rahastoissa. Kulut vähentävät aina sijoituksen tuottoa. Sijoittajan kannattaa tehdä vuotuinen suunnitelma kuluista ja sitten pysyä suunnitelmassa. Näin kulut pysyvät kurissa ja toiminta on suunnitelmallista. (S-Pankki 2023.)

5 Riskit

5.1 Yrityksen riskit

Yritysriskillä tarkoitetaan yrityksen taloudelliseen menestykseen liittyvää riskiä. Poimiessa osakkeita hajautusta voi tehdä osakkeiden välillä. Tämä suojaa sijoittajaa yksittäiseen yhtiöön kohdistuvalta riskiltä. Jos yhtiön liiketoiminta kohtaa vastoinkäymisiä, vaarantuu tai heikentyy, on sijoittajalla samaan aikaan omistuksia myös muualla. Sijoituskohteen valinnan yhteydessä sijoittajan on hyvä miettiä, onko yhtiö riippuvainen yhdestä asiakkaasta vai koostuuko sen tulovirta useista eri lähteistä. (Kuusinen 2022.)

Hajauttamisen hyötyjä on tutkittu paljon ja riittävä hajautus saadaan sijoittamalla varat vähintään kymmeneen eri osakkeeseen ajallisesti, maantieteellisesti ja toimialallisesti hajauttaen. Osakkeita poimimalla pyritään saamaan sijoituksille indeksiä parempi tuotto. Jos sijoittajalla on salkussaan useita kymmeniä osakkeita, alkaa salkun kehitys helposti lähentyä indeksin tuottoa. Tässä tapauksessa osakepoimijan ottamat riskit, käyttämä aika ja kulut eivät välttämättä ole enää vaivan arvoisia. Sijoittamiseen liittyvien kulujen vuoksi aloittavan sijoittajan ei kannata heti hajauttaa salkkuaan useisiin osakkeisiin. Sijoituksia kannattaa hajauttaa sitä mukaa, kun osakeostoja on mahdollista tehdä niin, etteivät kaupankäyntikulut nouse sijoitetun pääoman suhteen liian suuriksi. (Kuusinen 2022.)

Likviditeettiriski kuvaa riskiä siitä, että rahaston sijoitusten muuttaminen käteiseksi rahaksi ei onnistu toivottuun hintaan suunnitellussa ajassa. Likviditeettiriski on sitä matalampi, mitä helpompi osake on myydä pörssissä. Likviditeettiriski syntyy esimerkiksi poikkeuksellisen markkinatilanteen aikana arvopaperin likviditeetin romahtaessa. Tällöin arvopapereilla ei käydä kauppaa aktiivisesti tai sen spreadi eli osto- ja myyntinoteerausten välinen ero on suuri. (Erkkilä 2021.) Keskimääräinen vaihto kertoo, kuinka paljon osakkeella käydään päivän aikana kauppaa. Suurien yhtiöiden keskimääräinen vaihto on miljoonia ja pienempien tuhansia. Sijoittaja pääsee helposti eroon suurestakin määrästä osakkeita, jos keskimääräinen vaihto on suuri. Pienten yhtiöiden osakkeilla osakeomistuksen myynti voi olla vaikeampaa ja markkinoiden ollessa laskussa osakkeille ei välttämättä löydy ostajia. (Heikkilä 2019.) Rahastoyhtiöiden on mitattava, tunnistettava, hallittava ja seurattava sijoitusrahaston likviditeettiriskiä. Finanssivalvonta seuraa rahastoyhtiöiden likviditeetin hallinnan toteutumista. (Erkkilä 2021.)

Korkoriski tarkoittaa pääasiassa korkomuutoksia. Kun korot nousevat, korkorahaston omistamien velkakirjojen arvot laskevat, jolloin myös rahasto-osuuden arvo heikkenee. Korkotason muutokset vaikuttavat korkosijoituksen hintaan käänteisesti, eli korkotason noustessa korkosijoituksen hinta laskee ja päinvastoin. (Nordea Bank Oyj 2023b.) Korkojen nousuun liittyvä korkoriski on sitä suurempi, mitä enemmän yrityksellä on vaihtuvakorkoista velkaa. Palveluiden ja tuotteiden hinnat ovat myös riippuvaisia korkotasosta ja voivat aiheuttaa

yritykselle korkoriskiä. Koron vaihtelut aiheuttavat vaihtelua yrityksen kassavirtaan, sekä tulokseen ja heikentävät näin liiketoiminnan ennustettavuutta. (OP Ryhmä 2023b.)

5.2 Yrittäjän työkyvyttömyys

Yrittäjälle pelätyn riski on joutua työkyvyttömäksi sairauden, vian tai vamman vuoksi. Yrittäjän onkin tärkeää ottaa selvää vaihtoehtoistaan ja kuinka mahdolliseen työkyvyttömyyteen voi varautua ennalta. Vaihtoehtoja työkyvyttömyystilanteissa ovat sairauspäiväraha, osasairauspäiväraha ja työkyvyttömyyseläke. Yrittäjällä on oikeus saada Kelan maksamaa sairauspäivärahaa sairastuessaan. Sairauspäivärahan tarkoitus on korvata alle vuoden kestävä työkyvyttömyyden aiheuttamaa ansionmenetystä. Jos yrittäjä on YEL-vakuutettu, omavastuu on sairastumispäivä. Jos vakuutusta ei ole, omavastuu on sairastumispäivä ja siitä seuraavat yhdeksän arkipäivää. Sairauspäivärahan määrä määräytyy yrittäjän vuositulojen perusteella. (Yrittäjät 2023.)

Osasairauspäivärahan avulla tuetaan työkyvyttömän henkilön työssä pysymistä ja työhön paluuta. Se on tarkoitettu kokoaikatyössä olevalle yrittäjälle tai työntekijälle. Osasairauspäivärahassa ei ole omavastuuajaa silloin, kun sen maksaminen jatkuu välittömästi sairauspäivärahan jälkeen. Kun osasairauspäivärahaa haetaan suoraan ilman edeltävää sairauspäivärahaa, on osasairauspäivärahassa normaali omavastuuajaa. Yrittäjän työmäärän pitää vähentyä 40–60 % työkyvyttömyyttä edeltävästä ajasta, jotta hän voi saada osasairauspäivärahaa. Osasairauspäiväraha on puolet sairauspäivärahan määrästä ja sitä voi saada enintään 120 arkipäivän ajalta. (Yrittäjät 2023.)

Jos yrittäjä on työkyvyttömän sairauspäivärahan enimmäisajan täyttymisen jälkeenkin, voi hänellä olla oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen. Työkyvyttömyyseläkkeen määrä määräytyy ilmoitetun YEL-työtulon perusteella. Työkyvyttömyyden riskin takia yrittäjän kannattaa miettiä tarkoin YEL-työtulonsa määrää ja kuinka vakuuttaa itsensä ja yrityksensä työkyvyttömyyden varalle. (Yrittäjät 2023.)

Yrittäjän eläkevakuutus on pakollinen vakuutus, joka kerryttää yrittäjän eläkettä ja vaikuttaa sosiaaliturvan määrään. Yritystoimintaan liittyviin riskeihin kannattaa YEL-vakuutuksen lisäksi varautua myös muilla erilaisilla vakuutuksilla. Tällaisia vakuutuksia ovat muun muassa toiminnan vastuuvakuutus, oikeusturvavakuutus, omaisuusvakuutus, tapaturma- ja sairaskuluvakuutus, henkivakuutus ja työntekijöiden vakuuttaminen. (Uusyrittäjäkeskus 2023.) Yrittäjä, joka on YEL-vakuutettu, kerryttää eläkettään 1,5 % vuosittaisesta YEL-työtulosta. Jos yrittäjä maksaa alinta mahdollista YEL-maksua, on myös eläkkeen määrä pieni. Tällaisessa tapauksessa yrittäjällä on kannattavaa olla muitakin säästöjä esimerkiksi sijoitusten muodossa. (Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen 2023.)

6 Riskienhallinta

6.1 Suunnitelmallisuus

Riskiä sisältäviin sijoituskohteisiin ei koskaan kannata sijoittaa niin suurta osaa varallisuudesta, että sijoituksen arvonheilahtelut vaarantaisivat päivittäisen varojen käytön (Kallunki ym. 2011, 32). Suunnitelmallisuus voi auttaa sijoittajan vaikeiden aikojen yli. Ensin on hyvä määrittää tavoitteet yrityksen sijoitustoiminnalle ja lähteä liikkeelle sen kautta. Sijoittamista voi pitää osana yrityksen riskienhallintaa. Kun tavoitteet on selvitetty, tehdään sijoitussuunnitelma. Sen voi tehdä itse tai asiantuntijan kanssa yhdessä. Tärkeintä on, että etenee suunnitelman mukaisesti, vaikka markkinat heilahtelisivat. Suunnitelma kannattaa markkinoiden heilahdellessa käydä huolellisesti läpi ja tarvittaessa korjata. Mandatum Lifen salkunhoitaja Mika Heikkisen mukaan sijoituskohteet riippuvat paljon siitä, mitä varoja yritys sijoittaa. Kassavaroiden ei kannata ottaa riskiä. Kassanhallinnassa olennaista on kustannusten kasvua kompensoiva tuotto mahdollisimman pienellä riskillä ja rahojen likviditeetti. Jos taseessa on varoja, joille ei ole välttämätöntä käyttöä, voidaan niitä sijoittaa korkeariskisempään kohteeseen yrittäjän riskinsietokyvyn rajoissa. (Oksanen 2020.)

Riskienhallinnassa yksi tärkeimpiä ohjeita on ottaa selvää sijoituskohteesta, sen tunnusluvuista ja tulevaisuudennäkymistä. Tämän takia yhtiötä kannattaa tutkia huolellisesti ennen ostopäätöstä. Ostamalla osakkeita ostaa samalla osan yritystä, joten on suositeltua valita yrityksiä, joiden arvot ja liiketoiminta vastaavat omia arvoja. On myös tärkeää miettiä yrityksen liiketoiminnan tuottavuutta tulevaisuudessa. (OP Ryhmä 2023b.)

6.2 Hajauttaminen

Hajauttaminen on ainoa keino vähentää riskiä kuitenkin alentamatta tuottoa. Hajauttaminen kannattaa tehdä niin toimialallisesti, ajallisesti kuin maantieteellisesti hyödyn maksimoimiseksi. Säännöllisellä sijoittamisella eli ostamalla silloin kun kurssit ovat matalalla ja korkealla sijoittaja ostaa aina keskihintaan. (OP Ryhmä 2023a.)

Harry Markowitz (1952) oli ensimmäinen, joka esitti teorian sijoituksen useisiin eri sijoituskohteisiin hajauttamisesta. Kyseisen portfolioteorian mukaan sijoittaja voi pienentää sijoitustensa riskiä jaottelemalla sijoitukset sijoitussalkkuihin eli portfolioihin. Tämä tarkoittaa käytännössä sijoitettavien varojen jakamista useaan eri sijoituskohteeseen kuten osakkeisiin, joukkovelkakirjalainoihin tai kiinteistöihin. Riskiä voi pienentää edelleen hajauttamalla eri salkkujen sisällöt useampaan arvopaperiin. Esimerkiksi osakesijoituksiin varattu osuus kannattaa yhden osakkeen sijasta jakaa useamman eri yrityksen osakkeisiin. (Kallunki ym. 2011, 60.)

Portfolioteorian keskeinen ajatus on riskin pienentäminen hajauttamalla. Hajauttaminen kuitenkin pienentää riskiä vain tiettyyn pisteeseen saakka, eikä se poista salkun riskiä kokonaan. Hajauttamisen avulla poistettavissa olevaa riskiä kutsutaan epäsystemaattiseksi riskiksi ja jäljelle jäänyttä riskiä systemaattiseksi eli markkinariskiksi. Epäsystemaattinen riski kuvaa yritykseen kohdistuvaa riskiä, joka syntyy yksittäisen arvopaperin tuoton epävarmuuden vuoksi. Systemaattinen riski koostuu yleisen osakemarkkinan vaihtelusta, joka vaikuttaa osittain samalla tavoin kaikkien arvopapereiden tuottoon. Suurin osa hajauttamisen

hyödyistä saadaan suhteellisen pienellä salkkukoolle, sillä jo 10 osakkeen osakesalkun keskihajonta on jo huomattavasti pienempi, kuin yhden osakkeen keskihajonta. Hyvin hajautetun salkun riski on kokonaan systemaattista ja hajautuksen avulla sijoittaja saakin epäsystemaattisen riskin kokonaan poistettua yksittäisistä arvopapereista. Lisää hajautusta salkkuun voidaan hakea eri omaisuuslajeista sijoittamalla osa varoista esimerkiksi asunto- ja joukkovelkakirjamarkkinoille. (Kallunki ym. 2011, 68–70.)

Sijoittajan kannattaa hajauttaa sijoituksiaan vähintäänkin ajallisesti. Ajallisella hajauttamisella tarkoitetaan sitä, että sijoitetaan hiljalleen ja säännöllisesti. Eli ostoja tehdään eri ajankohtina. Tällä tavoin voidaan varmistua siitä, että sijoituskohteita ei tule ostettua pelkästään korkeimpaan markkinahintaan. Jos esimerkiksi osakemarkkinoille sijoittaa kuukausittain pienemmän summan, saadaan ostetun osakkeen keskihinta todennäköisesti tiputettua alemmas. Ostot tehdään näin ollen välillä nousevaan ja välillä laskevaan kurssiin, eikä hinta riipu pelkästään yhden hetken kurssin arvosta. Jos sijoitettavia varoja on kerralla enemmän käytettävissä, kannattaa sijoittajan pohtia niiden jakamista osiin ja sijoittamista ajallisesti hajauttaen. (Pörssisäätiö 2023b; Kuusinen 2022.)

Toimialallisella hajauttamisella tarkoitetaan sijoittamista useammalle eri toimialalle. Tämä estää omistuksien romahtamisen täysin silloin, jos jokin toimiala joutuu vaikeuksiin. Silloin sijoittajan kaikki säästöt eivät ole kiinni vaikeuksissa olevassa toimialassa. Hajauttaessa kannattaa keskittyä koko salkun hajauttamiseen yksittäisen kohteen riskin sijaan. Maantieteellisellä hajauttamisella sijoittaja jakaa omistuksensa eri maihin ja maanosiin. Kaikkia omistuksia ei välttämättä kannata kohdistaa yhden maan markkinoihin vaan laajentaa sijoitus-salkku rohkeasti globaaliksi. Tämä auttaa siihen, jos jonkin maan osakkeiden kurssit laskevat, niin sijoittaja ei välttämättä menetä kaikkea. Helsingin pörssin yhtiöihin sijoittamalla saa jo hyvin maantieteellistä hajautusta, sillä siellä toimivat yritykset toimivat hyvin globaalisti ja eri alueilla. (Pörssisäätiö 2023b.)

7 Sijoittamisen muodot verotuksen näkökulmasta

7.1 Verosuunnittelu

Sijoittaja voi ansaita rahaa hyvillä sijoituksilla, mutta verosuunnittelun osuutta ei kannata aliarvioida. Verosuunnittelulla tarkoitetaan sijoitusten verovaikutusten huomioimista osana taloudellista toimintaa. Optimoidessa nettotuotto verosuunnittelun avulla, voidaan alentaa maksettavien verojen määrää. Verosuunnittelu on yksilöllistä ja siinä täytyy ottaa huomioon yksilölliset tilanteet. Verotuksella on iso merkitys sijoittamisen lopulliseen tuottoon. Erilaisia sijoitustoiminnasta maksettavia menoeriä ovat juoksevan tulon ja luovutusvoittojen verot, varainsiirto- ja kiinteistövero ja perintö- sekä lahjaverot. Jokaisen veron optimointi on vaikeaa ja aikaa vievää, joten sijoittajan olisi hyvä valita itselleen sopiva ratkaisu. (Fasoúlas ym. 2019, 29.)

Realistinen sijoittaja tietää joutuvansa valitsemaan verosuunnittelussa itselleen parhaan näkökulman ja ymmärtää verotuksen tapauskohtaisuuden. Verotuksen lisäksi myös erilaisiin sijoituksiin liittyvät kustannukset on muistettava huomioida verosuunnitelmaa tehtäessä, sillä nettotuotto voi muuten jäädä odotettua alhaisemmaksi. Veroja minimoidessa halutaan löytää verotuksellisesti edullisin vaihtoehto, mutta verosuunnittelussa verotus otetaan huomioon yhtenä tekijänä osana suurempaa kokonaissuunnitelmaa. Verosuunnittelussa kannattaa hyödyntää sitä faktaa, että verojärjestelmä ei ole neutraali erilaisten sijoitusten verottamisen suhteen. Verosuunnittelussa kannattaa ottaa huomioon sijoittajan lyhyen sekä pitkän aikavälin tavoitteet. Tapauskohtaisesti voi olla järkevää maksaa lyhyellä aikavälillä hieman enemmän veroja, jos se palkitsee pitkän aikavälin lopputuloksella. (Fasoúlas ym. 2019, 29-30.)

7.2 Yksityishenkilön verotus

7.2.1 Osinkotulot listatusta yhtiöstä

Osinko tarkoittaa osakeyhtiön jakamaa voitto-osuutta osakkeenomistajien yhtiöön sijoittamalle pääomalle. Listattujen yhtiöiden ei ole pakollista jakaa osinkoa vuosittain, mutta ne yleensä pyrkivät siihen. Yksityishenkilölle jaettu voitto-osuus listatusta yhtiöstä on kokonaan pääomatuloa ja vain 85 prosenttisesti veronalaista, 15 prosenttia voitto-osuudesta on verovapaata tuloa. Henkilön tulee maksaa pääomatuloista veroa 30 prosenttia ja 30 000 euron ylittävältä osuudelta 34 prosenttia. (Fasoulas ym. 2019, 127–128.)

Esimerkki 7.

Sijoittajalla on osinkotuloja pörssi-yhtiöstä 30 000 €.

Tästä veronalaista tuloa on 85 % eli $30\,000\text{ €} \times 0,85 = 25\,500\text{ €}$.

Lisäksi sijoittajalla on 4 000 € verotettavia vuokratuloja.

Yhteenlaskettu veronalaisten pääomatulojen määrä on $25\,500\text{ €} + 4\,000\text{ €} = 29\,500\text{ €} < 30\,000\text{ €}$.

Vero peritään 30 % verokannalla.

Esimerkki 8.

Sijoittaja saa osakkeilleen osinkotuloa 32 500 €.

Verovapaata osinkotuloa on 15 % eli $32\,500\text{ €} \times 0,15 = 4\,875\text{ €}$.

Verotettavan pääomatulon määrä on täten 27 625 € ja siitä sijoittaja maksaa veroja 30 % eli 8 287,50 €.

Jos osinkotuloa olisi ollut 36 000 €, olisi verotettavan pääomatulon määrä ylittänyt 30 000 € rajan ja sijoittaja maksaisi tämän ylittävältä osalta veroa 34 %.

Osinkotulosta veronalaista tuloa on 85 % eli $36\,000\text{ €} \times 0,85 = 30\,600\text{ €}$.

30 000 € verotettuna 30 % verokannalla on 9 000 €.

Ylittävä osuus $30\,600 - 30\,000 = 600\text{ €}$ verotettuna 34 % verokannalla on 204 €.

Yhteensä veroja jäisi maksettavaksi 9 204 €.

Ennakonpidätys toimitetaan listatun yhtiön maksamasta osinkotulosta ennen osingon maksamista. Ennakonpidätys ei ole progressiivinen, vaan sen suuruus on aina 25,5 % riippumatta osinkotulon määrästä. Ennakonpidätysprosentin suuruus on laskettu yhdistämällä osinkotulon 85 % veronalainen osuus 30 % tuloveroon. Koko osinkotuoton veroprosentin voi laskea yhtälöllä 2. (Fasoúlas ym. 2019, 128.)

$$100 \% \times 85 \% \times 30 \% = 25,5 \% \quad (2)$$

Ennakonpidätys luetaan osingon saajan lopullisten verojen hyväksi ja jos sijoittajan pääomatulot jäävät alle 30 000 euron, kattaa ennakonpidätys koko osingoista menevän veron tarpeen. Pääomatulojen ylittäessä 30 000 euron rajan, on niistä maksettava ennakonpidätyksen lisäksi veroja 34 % 30 000 euron ylittävältä osuudelta. (Fasoúlas ym. 2019, 128.)

7.2.2 Osinkotulot listaamattomasta yhtiöstä

Listaamattomasta yhtiöstä saadun osinkotulon verotus eroaa huomattavasti listatun osakeyhtiön jakaman osinkotulon verotuksesta. Listaamattomasta yhtiöstä saatu osinkotuotto jaetaan verotettavaksi pääomatulona ja ansiotulona. Yhtiön nettovarallisuus vaikuttaa sen jakamien osinkotulojen verotukseen. Nettovarallisuus lasketaan varojen arvostamisesta annetun lain (Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 22.12.2005/1142) mukaan. Yksinkertaistettuna yhtiön nettovarallisuus tarkoittaa sen varojen ja velkojen erotusta ja sen arvostamishetki on aina osingonjakoa edeltäneen kalenterivuoden tilikauden päättymishetki. Nettovarallisuus jaetaan osakkeiden lukumäärällä, jolloin saadaan laskettua osakkeen matemaattinen arvo. (Fasoúlas ym. 2019, 128–129.)

Esimerkki 9.

Yhtiön nettovarallisuus on 100 000 €. Sillä on 240 ulkona olevaa osaketta.

Yhden osakkeen matemaattinen arvo on $100\,000\text{ €} / 240 = 416,67\text{ €}$.

Tuloverolain (1535/1992, TVL) 33 § mukaan “muusta kuin julkisesti noteerattusta yhtiöstä saadusta osingosta 25 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 75 prosenttia verovapaata tuloa siihen määrään saakka, joka vastaa -- osakkeen verovuoden matemaattiselle arvolle laskettua kahdeksan prosentin vuotuista tuottoa. Siltä osin kuin verovelvollisen saamien tällaisten osinkojen määrä ylittää 150 000 euroa, osingoista 85 prosenttia on pääomatuloa ja 15 prosenttia verovapaata tuloa.” Listaamattoman yhtiön verotulo verotetaan siis kevyimmin silloin, kun osinkotulon määrä vastaa enintään 8 % vuotuista tuottoa osakkeiden matemaattiselle arvolle. Jos osinkoa taas maksetaan enemmän kuin 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta, siitä 75 % verotetaan ansiotulona ja loput 25 % on verovapaata. Henkilön muut ansiotulot ja ansiotulo-osingot lasketaan aina yhteen. (Fasóúlas ym. 2019, 129.)

Ansiotulo-osinkojen veroprosenttiin vaikuttaa ansiotulojen kokonaismäärä, henkilön asuinkunta, sekä kuuluuko henkilö kirkkoon. Kevyimmin verotetun 150 000 euron osingon voi saada vain kerran vuodessa riippumatta siitä, monessa yhtiössä on osakkaana. Sijoittajalle voi siis olla hyvinkin edullista saada osinkoja listaamattomasta yhtiöstä. Erityisesti silloin, jos yrityksen nettovarallisuus mahdollistaa jopa 150 000 euron kevyesti verotetun osinkotulon. Listatun yhtiön tavoin myös listaamaton yhtiö toimittaa maksamistaan osinkotuloista ennakonpidätyksen. Listaamattoman yhtiön ennakonpidätysprosentti on 7,5 % 150 000 euroon asti. 150 000 euron ylittävästä osuudesta veroja joutuu maksamaan 28 %. (Fasóúlas ym. 2019, 129.)

7.2.3 Sijoitusrahasto-osuuksien verotus

Rahasto-osuuksista saaduista tuloista maksetaan veroa pääomatulojen veroprosentin mukaan. Sijoitusrahastoille maksetaan tuottoa kahdella eri tavalla, koska rahasto-osuuksia on kahdenlaisia. Rahasto-osuudet jaetaan tuotto-osuuksiksi ja kasvuosuuksiksi. Tuotto-osuuksille jaetaan voitto-osuutta eli tuottoa vuosittain. Kasvuosuuksien vuosittaista voitto-osuutta ei makseta ulos, vaan se lisätään alkuperäiseen pääomaan tuottamaan korkoa korolle. Sijoittaja saa

kasvuosuuksista tuottoa silloin, kun hän myy osuuden. (Fasoúlas ym. 2019, 178.)

Sijoitusrahaston tuotosta maksettava vero peritään osuudenomistajan vuotuisesta voitto-osuudesta sekä myynnin yhteydessä saadusta luovutusvoitosta. Tämän takia kasvuosuus on tuoton kannalta tuotto-osuutta järkevämpi vaihtoehto. Kasvuosuudessa tuotto sijoitetaan sijoitusrahaston sisällä uudestaan ilman, että siitä tarvitsee vähentää pääomatuloveron osuutta. Sijoitusrahaston tuotto-osuus verotetaan pääomatulona. Voitto on kokonaan veronalaista tuloa, toisin kuin osinkotulojen kohdalla. Listatusta yhtiöstä saaduista osinkotuloista 15 prosenttia on verovapaata. Verotuksen ero johtuu siitä, että osakeyhtiö maksaa tuloksestaan veroa, mutta sijoitusrahasto ei. (Fasoúlas ym. 2019, 178–179.)

Rahastoyhtiö perii sijoittajalta 30 % ennakkoveron. Tämä summa riittää kattamaan verot, jos sijoittajan pääomatulot jäävät alle 30 000 euron. Jos tulot menevät yli 30 000 euron, joutuu sijoittaja maksamaan voitto-osuudesta 34 % veroa. (TVL 32 §.) Vuosittaiset rahaston hallinnointi- ja säilytyspalkkiot vähennetään suoraan sijoittajan rahasto-osuuksien arvosta, joten niitä ei voi enää vähentää tulonhankkimiskuluina verotuksessa (Fasoúlas ym. 2019, 178–179).

Sijoitusrahasto-osuutta myytäessä verotus menee luovutusvoittosäännösten mukaisesti. Myyntihinnasta vähennetään omaisuuden hankintameno sekä oston ja myynnin yhteydessä maksetut lunastuspalkkiot. Jäljelle jäävä osa on luovutusvoittoa, josta maksettava vero on 30 %. Jos pääomatulot ylittävät 30 000 euron rajan, on veron osuus yli menevältä osalta 34 %. (TVL 46 §.) Todellisen hankintamennon sijaan myyntihinnasta voi vähentää hankintameno-olettaman, joka on 20 % myyntihinnasta, jos sijoittaja on omistanut osuuden alle 10 vuoden ajan. Hankintameno-olettamaksi voi laittaa 40 %, jos osuus on ollut sijoittajan omistuksessa yli 10 vuoden ajan. (Virta, J. Roine, S. & Savikko, M. 2015, 23; Fasoúlas ym. 2019, 183.) Tuloverolain 48 § mukaan omaisuuden luovutusvoitto ei kuitenkaan ole veronalaista tuloa, jos verovuonna luovutetun omaisuuden yhteenlasketut luovutushinnat ovat enintään 1 000 euroa.

Esimerkki 10.

Sijoittaja on ostanut 20 kappaletta sijoitusrahasto-osuuksia 1 500 eurolla vuonna 2000. Sijoittaja myy osuudet vuonna 2020. Hän saa osuuksista 4 000 euroa. Rahastoyhtiö perii 1 % lunastuspalkkion 40 euroa. Luovutusvoittoa syntyy $4\,000\text{ €} - 1\,500\text{ €} - 40\text{ €} = 2\,460\text{ €}$. Koska sijoittaja on omistanut sijoitusrahasto-osuudet yli 10 vuoden ajan, hän voi vähentää luovutushinnasta vaihtoehtoisesti myös 40 %. Luovutusvoittoa syntyy $4\,000\text{ €} - (0,4 \times 4\,000\text{ €}) = 2\,400\text{ €}$. Sijoittajan kannattaa laskea luovutusvoitto hankintameno-olettaman mukaan, koska voitto ja siitä maksettava pääomatuloveron osuus on silloin pienempi.

7.3 Osakeyhtiön verotus

Elinkeinoverolain (EVL 6 §) mukaan osakeyhtiön omien osakkeiden luovutushinnat ovat verovapaata tuloa. Vastaavasti omien osakkeiden hankintahinta on vähennyskelvotonta. Omien osakkeiden hankintameno vähennyskelvottomuus ja luovutushinnan verovapaus koskevat sekä osakeyhtiön lunastamia ja hankkimia että yhtiön osakeannissa saatuja omia osakkeita. Osakeyhtiön omien osakkeiden luovutus on verotuksessa pääomasijoitukseen rinnastettava tilanne. Osakeyhtiön omien osakkeiden verokohtelu on yhdenmukainen kirjanpidollisen ja yhtiöoikeudellisen käsittelyn kanssa niin elinkeinoverolain (EVL), kun maatalouden tuloverolainkin (MVL) mukaan verotettavissa osakeyhtiöissä. (Verohallinto 2021.)

Elinkeinoverolain mukaan keskeisimpiä verovapaita tuloja ovat käyttöomaisuusosakkeiden myyntivoitot, yhtymistä saadut voitto-osuudet ja pääomasijoituksina saadut suoritukset. Osinkotulot ovat myös tietyin edellytyksin verovapaata tuloa. (EVL 6 a §.) Osakeyhtiöiden saamat osinkotulot ovat pääsääntöisesti verovapaata tuloa. Tämä riippuu kuitenkin siitä, ovatko osingon saaja ja osingon jakaja listaamattomia- vai julkisesti noteerattuja yhtiöitä. Julkisesti noteeratun yhtiön osinkotulot ovat aina verovapaita. Listaamattoman yhtiön osingot ovat verovapaita silloin, jos ne tulevat toisesta listaamattomasta yhtiöstä. Julkisesti noteerattusta yhtiöstä saadut osinkotulot ovat verovapaita vain, jos osingonsaaja omistaa vähintään kymmenen prosenttia osinkoa jakavan yhtiön osakepääomasta.

Jos omistajuus on alle 10 %, on osinko kokonaan veronalaista tuloa. (Tomperi 2017, 86.)

Osakeyhtiön elinkeinotoiminnan tulonlähteeseen kuuluvien käyttöomaisuusosakkeiden luovutusvoitto on verovapaata silloin, jos osakkeiden myyjä on omistanut vähintään kymmenen prosenttia osakepääomasta, osakkeet on omistettu vähintään vuoden ajan ja jos luovutuksen kohteena oleva yhtiö on kotimainen ”tai sellainen EU:n jäsenvaltiossa asuva yhtiö, jota tarkoitetaan emo-tytär-yhtiödirektiivin 2 artiklassa taikka yhteisön asuinvaltion ja Suomen välillä on voimassa oleva verosopimus, jota sovelletaan yhtiön jakamaan osinkoon.” Kun omistusosuus vähenee luovutuksen takia alle 10 prosenttiin luovutettavan yhtiön osakepääomasta ja verovapauden muut edellytykset vielä täyttyvät, on jäljelle jääneiden osakkeiden nostaminen verovapaata vielä seuraavan vuoden ajan. Vuoden laskenta alkaa siitä hetkestä, kun omistusosuus on laskenut alle 10 % rajan. Luovutusvoiton verovapaus ei koske asunto- tai kiinteistöyhtiöiden osakkeita, pääomasijoitusyhtiöitä tai pääasiallisesti kiinteistöjen omistamista ja hallintaa käsittävän yhtiön osakkeita. (Tomperi 2017, 87.)

Esimerkki 11.

Yritys Oy on hankkinut 300 kappaletta käyttöomaisuusosakkeita 1.1.2007. Omistusosuus on 20 % osakepääomasta. Yritys Oy on myynyt osakkeista 200 kappaletta 5.5.2022. Jäljelle jää 100 osaketta (6,7 % osakepääomasta). Loput osakkeet yritys myy 1.2.2023. Tämäkin myynti on vielä verovapaata.

Osakeyhtiön kautta sijoittaminen mahdollistaa verotuksen 20 % yhteisöverokannalla. Jos sijoituksiin kertyneet varat jätetään yhtiöön, niihin kohdistuu vain 20 % tuloverorasitus. Yrittäjä voi siirtää voittovaroja itselleen nostamalla ne palkkana tai osinkoina. Kokonaisveroaste sisältää muutakin kuin yhteisöveron, jos varoja nostetaan yhtiöstä. Osakeyhtiöstä on mahdollista jakaa varoja osakkeenomistajille jakamalla osinkoa yhtiön voitosta, jakamalla varoja vapaan oman pääoman rahastosta, alentamalla osakepääomaa, lunastamalla ja hankkimalla omia osakkeita, sekä purkamalla yhtiö ja poistamalla se rekisteristä. (Minilex 2023b.)

Omistajayrittäjän osakeyhtiöstä itselleen nostama palkka on kulu, joka laskee tulosta. Yrittäjän elinkeinotoiminnasta saatu palkka on vähennyskelpoista. Tämä tarkoittaa yritykselle vähemmän maksettavia veroja. Maksettavat osingot sen sijaan eivät ole yritykselle verovähennettäviä. Palkan nostaminen sopivassa suhteessa on verotehokas keino siirtää sijoitustuottoja yhtiöstä yrittäjälle. Palkanmaksu voi olla erityisen edullinen keino silloin, jos yhtiössä on vähän nettovarallisuutta. Edullisuusjärjestystä tulee kuitenkin tarkastella aina tapauskohtaisesti. (Kaukola 2021; Tomperi 2017, 95.)

Silloin, kun saadun osingon määrä on enintään 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta, puhutaan pääomatulo-osingosta. Verohallinto laskee osakkeen matemaattisen arvon yhtiön edellisen tilikauden taseen perusteella. Matemaattinen arvo lasketaan siten, että yhtiön varoista vähennetään sen velat ja saatu erotus jaetaan yhtiön osakkeiden lukumäärällä. (Verohallinto 2023.)

Osakeyhtiön osingot verotetaan osittain kahdenkertaisesti. Yritys on maksanut tuloksesta 20 % tuloveron ja sen lisäksi yrittäjän täytyy maksaa osingosta veroa vielä omassa verotuksessaan. Jos yrittäjä maksaa itselleen osinkoa enintään 150 000 euroa, siitä 25 % on veronalaista pääomatuloa ja loput 75 % verotonta tuloa. Osingon 150 000 ylittävästä osasta 85 % on veronalaista pääomatuloa ja 15 % verotonta tuloa. Ilmoitettu 150 000 euron raja on osakaskohtainen. Jos yhtiöstä saadun osingon määrä ylittää 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta, yli menevä osa verotetaan ansiotulo-osinkona. Ansiotulo-osingosta 75 % on veronalaista ansiotuloa ja 25 % verotonta tuloa. Tässä tapauksessa kannattaa muistaa, että ansiotulojen verotus on progressiivinen. Verotuksen kannalta yrittäjälle edullisin keino nostaa osinkoa yhtiöstään, on nostaa korkeintaan 8 % veronalaista matemaattisesta arvosta. (Verohallinto 2023.)

Esimerkki 12.

Yrittäjä omistaa kaikki yhtiönsä osakkeet. Osakkeiden yhteenlaskettu matemaattinen arvo on 1 500 000 €. Yrittäjä maksaa itselleen osinkoa 80 000 € vuonna 2023. Osingon määrä on alle 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta, koska $1\,500\,000\text{ €} \times 8\% = 120\,000\text{ €}$. Osinko on tällöin myös pienempi kuin 150 000 €. Näin ollen osingosta 25 %, eli 20 000 € on veronalaista pääomatuloa

ja loput 75 % verotonta tuloa. Koska verotettava osuus jää alle 30 000 €, on pääomatulon veroprosentti 30 %. Yrittäjä maksaa 80 000 € nostetusta osingosta veroja yhteensä $20\,000\text{ €} \times 30\% = 6\,000\text{ €}$, eli 7,5 % osingon määrästä.

Yksityishenkilön saamien pääomatulojen, pois lukien osinkotulot, verorasitus on 30–34 prosenttia, joten osakeyhtiön kautta saavutetaan huomattava verotuksellinen etu. Yhtiön kautta sijoittaessa on kuitenkin huomioitava sijoitustoiminnan luonne, sillä se ratkaisee, miten omaisuutta ja sen luovutuksia käsitellään verotuksessa. Sijoitusyhtiön harjoittama liiketoiminta verotetaan yhtiömuodon perusteella elinkeinoverolain mukaisesti. Sitä ei kuitenkaan aina lasketa elinkeinotoiminnaksi. Elinkeinotoiminnan on oltava luonteeltaan jatkuvaa, suunnitelmallista, aktiivista, voittoa tavoittelevaa ja sen täytyy sisältää taloudellista riskiä. Sijoitusyhtiö ei voi hyödyntää sijoituksissaan hankintameno-olettamaa, vaan luovutus-hinnasta vähennetään aina todellinen hankintameno. (Kaukola 2021.)

Osingonjako on kannattavaa silloin, jos yrittäjä saa osingon käyttöönsä pienemmillä veroilla, kuin palkasta menisi. Kuinka paljon osingosta on saajansa ansiotuloa, riippuu yrityksen nettovarallisuuden määrästä. Yhtiölle merkittävä tieto on se, että palkka on henkilösivukuluineen verotuksessa vähennyskelpoinen erä. (Tomperi 2017, 225.)

Jos osakeyhtiön nettovarallisuus ja osakkeiden matemaattinen arvo ovat niin suuret, että yrittäjä voi nostaa haluamansa suuruisen osingon (kuitenkin enintään 150 000 euroa) 75 % verovapaana ja 25 % pääomatulona verotettavaksi, on osingon todellinen verokanta 7,5 % (8,5 %, jos pääomatulon verokanta on 34 %). Tässä tapauksessa yrittäjän ei kannata harkita muuta vaihtoehtoa, sillä palkasta menevä vero olisi osingon veroa korkeampi. Silloin, kun halutun osingon määrä on niin suuri, että osa tulee verotettavaksi ansiotulona, kannattaa yrittäjän harkita tämän määrän nostamista palkkana. (Tomperi 2017, 226.)

8 Yrittäjän eläkkeen kertyminen

Uusyrittäjäkeskus julkaisee vuosittain päivitetyn oppaan alkavalle yrittäjälle ja siinä on paljon tärkeää tietoa muun muassa YEL-maksuista. Tämän vuoden oppaassa on ajantasaista tietoa YEL-työtulosta, YEL-maksujen suuruudesta ja lopullisen eläkkeen määrästä. Kyseiset tiedot on esitetty alla taulukossa 4. Taulukosta saa kätevästi selville myös sairauspäivärahan ja muut etuudet maksetun YEL-maksun mukaan. (Uusyrittäjäkeskus 2023.)

YEL-työtulo vuodessa	YEL-vakuutusmaksu 24,1 % 18–62- ja yli 62-vuotias ****		Aloittavan yrittäjän maksu 18,798 % ³⁾ ****		Etuudet ¹⁾				Eläkkeen karttuminen
	Vuodessa	Kuukaudessa	Vuodessa	Kuukaudessa	Sairauspäiväraha €/pvä	Vanhempainpäiväraha €/pvä	Työttömyyspäiväraha** €/pvä	Tapaturmapäiväraha €/kk	1 vuosi YEL-vakuutettua aikaa kartuttaa YEL-eläkettä €/kk ²⁾
8 575,45 €	2 067 €	172 €	1 610 €	134 €	20,00* €	30,71 €	35,72** €	715 €	10,71 €
12 000 €	2 892 €	241 €	2 256 €	188 €	28,00* €	30,71 €	35,72** €	1 000 €	15,00 €
14 088 €	3 395 €	283 €	2 648 €	220 €	32,87 €	32,87 €	44,22 €	1 174 €	17,61 €
15 000 €	3 615 €	301 €	2 820 €	235 €	35,00 €	35,00 €	43,59 €	1 250 €	18,75 €
25 000 €	6 025 €	502 €	4 700 €	392 €	58,33 €	58,33 €	60,31 €	2 083 €	31,25 €
30 000 €	7 230 €	603 €	5 639 €	470 €	70,00 €	70,00 €	70,84 €	2 500 €	37,50 €
40 000 €	9 640 €	803 €	7 519 €	627 €	80,02 €	91,48 €	86,70 €	3 333 €	50,00 €
50 000 €	12 050 €	1 004 €	9 399 €	783 €	86,68 €	104,81 €	94,45 €	4 167 €	62,50 €
80 000 €	19 280 €	1 607 €	15 038 €	1 253 €	106,68 €	134,37 €	117,71 €	6 667 €	100,00 €
100 000 €	24 100 €	2 008 €	18 798 €	1 567 €	120,02 €	151,04 €	133,21 €	8 333 €	125,00 €
125 000 €	30 125 €	2 510 €	23 498 €	1 958 €	136,68 €	171,87 €	152,59 €	10 417 €	156,25 €
194 750 €	46 935 €	3 911 €	36 609 €	3 050 €	184,50 €	233,25 €	210,07 €	16 299 €	243 €

Taulukko 4. YEL-vakuutusmaksut ja yrittäjän sosiaaliturvaetuudet 2023 (Uusyrittäjäkeskus 2023).

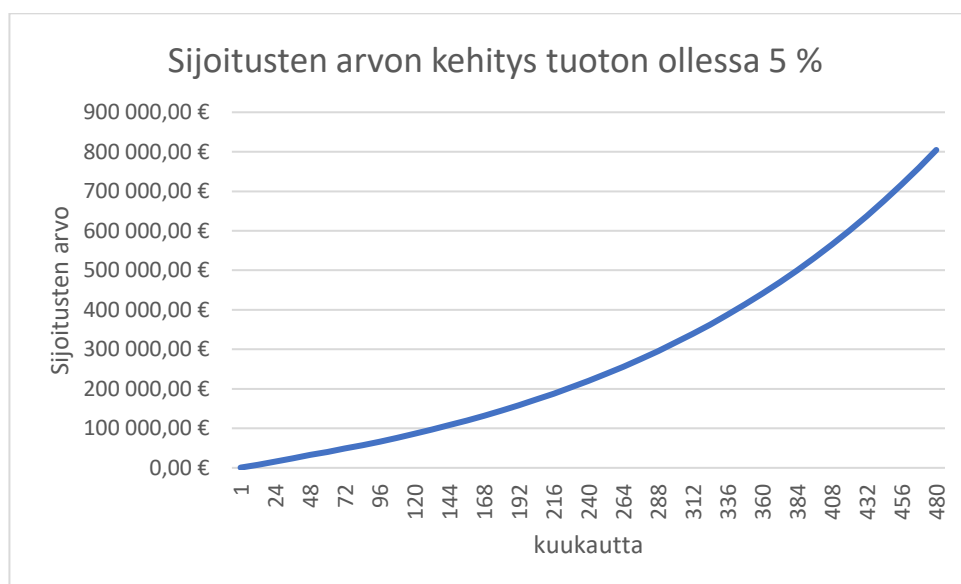
Lasketaan auki kaksi erilaista esimerkkivaihtoehtoa alkavalle yrittäjälle. Yrittäjä on vasta valmistunut tradenomi ja aloittaa uransa yrittäjänä tarjoamalla konsulttipalveluita. Yrittäjä miettii toimintaa aloittaessaan, kuinka paljon YEL-maksua hänen kannattaa maksaa. Hän laskee kaksi erilaista vaihtoehtolaskelmaa.

Vaihtoehdossa 1. yrittäjä ilmoittaa YEL-työtulokseen 50 000 euroa ja maksaa kuukaudessa YEL-maksua 783 euroa ensimmäiset neljä vuotta, jonka jälkeen kuukausimaksu nousee 1004 euroon. Eläkettä kertyy tällöin vuodessa

kuukausieläkkeeksi 62,50 euroa. Yrittäjä voi 40 vuoden työuran jälkeen nostaa eläkettä 2 500 euroa kuukaudessa.

Vaihtoehdossa 2. yrittäjän ilmoittama YEL-työtulo on 25 000 euroa. Yrittäjä maksaa YEL-maksua kuukaudessa 502 euroa. YEL-maksun suuruus on 392 euroa ensimmäisen neljän vuoden ajan. Hän sijoittaa esimerkin 1 ja 2 välisen erotuksen, eli ”säästyneet” 502 euroa ($1004 - 502 = 502$) kuukausittain. Ensimmäisen neljän vuoden ajalta uuden yrittäjän alennuksen takia yrittäjä voi laittaa sijoituksiin 612 euroa kuukausittain ($1004 - 392 = 612$).

Yrittäjälle kertyy eläkettä 31,25 euroa kuukaudelta. Eläkettä yrittäjä voi nostaa 40 vuoden yrittäjyyden jälkeen 1 250 euroa. Kertyneen eläkkeen lisäksi yrittäjälle kertyy sijoituksiin 612 euroa x 48kk + 502 euroa x 432kk = 246 240 euroa pääomaa. Oletetaan, että sijoitusten tuotto on keskimäärin 5 % ja huomioidaan korkoa korolle -ilmiö. Yrittäjällä olisi 40 vuoden päästä eläkkeelle jäädessään sijoituksissa yhteensä 804 530 euroa. Sijoituksista maksettua pääomaa on 246 240 euroa, joten tuottoa on vuosien aikana kertynyt 558 290 euroa. Alla olevassa kuviossa 9 näkyy esimerkin sijoitusten arvon nousu kuukausittain. Lisäksi on hyvä muistaa, että yrityksen kautta sijoitettuna yrityksen nettovarallisuus kasvaa sijoitusten kasvun mukaan.

Kuvio 9. Sijoitusten arvon kehitys 40 vuoden aikana vuotuisen tuoton ollessa 5 %.

Esimerkissä 1 yrittäjä saa siis 2 500 euron kuukausittaisen eläketulon. Esimerkissä 2 yrittäjän kuukausittainen eläke on 1 250 euroa, mutta lisäksi hänelle on kertynyt huomattava summa rahaa sijoituksiin. Koska yrittäjä voi nostaa sijoituksista enemmän, kuin 1 250 euroa, eli esimerkin vaihtoehtojen erotuksen, on vaihtoehto kaksi yrittäjälle kannattavampi.

Yrittäjän täytyy vaihtoehdossa 2 päättää sijoittaako hän kuukausittaiset sijoituksensa yksityishenkilönä vai yrityksen kautta. Yksityishenkilönä sijoittaessa yrittäjän täytyy nostaa yrityksestä ensin palkkaa. Esimerkkiyrityksen liikevaihto on 200 000 euroa ja muuttuvat kulut 40 000 euroa. Myyntikate on näin ollen 160 000 euroa. Kiinteät kulut ovat 80 000 euroa ja niihin sisältyy yrittäjälle itselleen maksettu palkka, sillä yrittäjä maksaa sitä saman verran kuukausittain. Käyttökatteeksi jää tällöin 80 000 euroa. Käyttökatteesta vähennetään poistojen määrä 2 000 euroa ja jäljelle jää liikevoitto 78 000 euroa. Liikevoitosta vähennetään rahoitustuotot ja kulut 1 000 euroa. Osakeyhtiön voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja on siis 77 000 euroa. Osakeyhtiön tuloksesta on maksettava yhteisövero 20 % eli tässä tapauksessa maksettavaa on 15 400 euroa.

Yrittäjä nostaa palkkaa itselleen 50 000 euroa vuodessa eli 4 166,67 euroa kuukaudessa. Tästä summasta hän sijoittaa 502 euroa rahasto-osuuksiin. Näin toimimalla palkan nostamisesta aiheutuneet kulut ovat yrittäjälle verovähennyskelpoisia, mikä tarkoittaa sitä, että yritykselle jää vähemmän veroja maksettavaksi. (Tomperi 2017, 95.)

Eläkeiän saavuttaessaan yrittäjän täytyy päättää, kuinka paljon hän sijoituksistaan nostaa ja minkälaisin väliajoin. Yrittäjä voi myydä rahasto-osuuksia halutun arvon verran. Rahasto-osuuksien myynnistä tulee luovutusvoittoa. Luovutusvoitto lasketaan vähentämällä omaisuuden luovutushinnasta sen hankintahinta (tai hankintameno-olettama) ja voiton hankkimisesta syntyneet kulut. Luovutusvoitto verotetaan pääomatulona. Yrittäjällä on esimerkkitapauksessa 800 000 euroa osakkeissa. Voidaan olettaa, että niistä kertyy noin 3 % nettotuottoa eli 24 000 euroa osinkoja. Pääomaan ei siis periaatteessa tarvitse koskea ollenkaan, eikä se myöskään olisi kovin kannattavaa. Nettovarallisuutta on reilusti,

joten yrittäjä voi nostaa osinkoja yrityksestä 7,5 % verolla 30 000 euroon saakka. Veroprosentti on 8,5 % 30 000 euron ylittävältä osuudelta. (Verohallinto 2022b.) Yrityksen kautta sijoituksista saamaa tuottoa verotetaan 20 prosentin yhteisöverolla, joka on 10 prosenttiyksikköä yksityishenkilön verotusta kevyempi. Yksityishenkilönä sijoitusten tuotosta maksetaan verot vasta siinä vaiheessa, kun ne nostetaan rahastosta tai osakesäästötililtä. (Pörssisäätiö 2023c.)

Pörssiyhtiön osakkeenomistajille maksamasta osingosta 15 prosenttia on verovapaata. Lopusta 85 % osuudesta maksetaan pääomatuloveroa. Jos yrittäjä on sijoittanut yksityishenkilönä, on hänen pääomatuloveronsa 30 %, sillä oletuksella, että hänen pääomatulonsa ovat eläkkeellä ollessa ja sijoituksen voittoa lunnastettaessa alle 30 000 euroa vuodessa. Jos yrittäjän pääomatulot ovat korkeammat, maksaa hän 34 % veroa 30 000 € ylittävästä osuudesta. Yrittäjä maksaa saamastaan osingosta veroa 25,5 % (85 prosentin osuudesta 30 % pääomaverolla) 30 000 euroon asti ja tämän ylittävältä osuudelta 28,9 % (85 prosentin osuudesta 34 % pääomaverolla). Yrittäjä saa eläkkeellä ollessaan vaihtoehdon 2 mukaan 15 000 euroa eläkettä vuodessa. Eläkettä ei kuitenkaan laskea pääomatuloksi. Yrittäjä voi siis lisäksi nostaa tuottoja 30 000 euron edestä 25,5 % veroprosentilla. (Verohallinto 2022b; Pörssisäätiö 2022.)

Jos yrittäjä on päättänyt tehdä kyseiset sijoitukset osakeyhtiön kautta, maksaa hän niiden tuotoista tuloveroa 20 %. Yhtiön kautta sijoitettuna yrittäjä saa nostettua sijoituksesta kertyneitä tuottoja 10 prosenttiyksikköä pienemmällä verotuksella. Tuloveroprosentti ei myöskään muutu nostetun summan mukaan, vaan pysyy samana, toisin kuin yksityishenkilön verotuksessa. Yrittäjän kannattaa todennäköisesti nostaa rahasto-osuuksia osakkeiden matemaattisen arvon mukaan 8 % saakka, sillä osakeyhtiön nettovarallisuus ja osakkeiden matemaattinen arvo ovat esimerkissä niin suuret, että yrittäjä voi nostaa haluamansa suuruisen osingon 75 % verovapaana ja 25 % pääomatulona verotettavaksi. Tämä on yrittäjälle kustannustehokkain vaihtoehto. (Verohallinto 2022b.)

9 Tulokset

Jos yrittäjä päättää sijoittaa yrityksensä kautta, on sijoittamisen verotus edullisempaa. Luovutusvoitto verotetaan lähtökohtaisesti enintään 20 prosentin yhteisöverokannan mukaan, jos osakeyhtiö luovuttaa arvopaperin. Yrittäjän kannattaa siis sijoittaa eläkesäästönsä yrityksen kautta, koska luovutusvoiton veroprosentti on 10 prosenttiyksikköä pienempi kuin yksityishenkilöllä. (Alhola 2016.)

Käytännössä voidaan todeta, että osakeyhtiön kautta sijoittava yrittäjä saa maksimoitua uudelleen sijoitettavissa olevat varat ja samalla minimoitua tuotoista aiheutuneet verot. Yksityishenkilönä sijoittaessa olennaisimpana veroetuna voidaan pitää hankintameno-olettamaa, sillä yhtiö joutuu maksamaan luovutusvoitoistaan todellisen hankintamenon. Hankintameno-olettama voi olla todellista hankintamenoa edullisempi vaihtoehto, mikäli alle 10 vuotta omistetun omaisuuden osalta arvonnousu on vähintään 20 prosenttia tai yli 10 vuotta omistetun omaisuuden osalta vähintään 40 prosenttia. Hankintameno-olettaman mukaan laskettaessa todellinen veroprosentti on omistusajan mukaan 18–27,2 %. (Kaukola 2021.)

Yksityishenkilönä yrittäjän on mahdollista käyttää luovutustappioiden vähennysoikeutta laajemmin, kuin sijoittaessa yhtiön kautta. Yrittäjä voi vähentää omaisuuden luovutuksesta syntyneet tappiot omaisuuden luovutuksesta saadusta voitosta kuluvana verovuonna ja seuraavana viitenä vuotena sen mukaan, kun voittoa kertyy. Luovutustappiot on vuodesta 2016 lähtien voitu vähentää myös pääomatuloista, jos luovutusvoittojen määrä ei ole riittävä. Tämä yksityishenkilön laajempi vähennysoikeus voi olla hyödyllinen. Jos yksityishenkilöllä syntyy henkilökohtaisessa verotuksessa tappioita sijoitustoiminnan ulkopuolisesta varallisuudesta, niitä voidaan hyödyntää sijoitustoiminnan luovutusvoittoihin. (Kaukola 2021.)

Sijoitustoiminnan kannattavuus yhtiön kautta tai yksityishenkilönä harjoitettaessa, tulee selvittää aina tapauskohtaisesti. Kannattavuutta laskettaessa tulee ottaa huomioon seuraavat asiat. Osakeyhtiön kautta sijoittamista puoltaa

alhaisempi veroprosentti. Osakeyhtiön kautta maksettava yhteisövero on 20 % ja yksityishenkilön pääomatulojen voittoja verotetaan 30–34 prosentilla. Osinkoja verotetaan lähtökohtaisesti 25,5 % veroprosentilla (85 prosentista 30 prosenttia pääomatuloveroa). Yhtiöön on mahdollista kerryttää nettovarallisuutta. Kasvava nettovarallisuus mahdollistaa kevyemmin verotettujen osinkojen nostamisen. Osakeyhtiön sijoitustoiminta verotetaan elinkeinoverotuksen tuloläheteessä. Yhtiön kautta sijoitettaessa sijoitustoiminta voi kasvaa laajaksi ja näin tuotot nousta merkittäviksi. Toisaalta yksityishenkilönä sijoittamisessa on laajempi vähennysoikeus luovutustappioiden osalta. (Kaukola 2021.)

Osinkotulon verotukseen osakeyhtiössä vaikuttaa merkittävästi yhtiön nettovarallisuuden määrä sekä siitä laskettu osakkeen matemaattinen arvo. Nettovarallisuuden tason suunnittelu on keskeinen osa yhtiön verosuunnittelussa. Jos yrityksen nettovarallisuus on pieni ja osakeyhtiön verotettava tulo suuri, on verotuksen kannalta edullista, jos osakkaita on enemmän kuin yksi. Silloin ansiotuloosuus jakautuu useampaan osaan osakkaiden kesken ja progressiivisen verotuksen haitat pienenevät. Yrittäjän kannattaakin tämän takia miettiä osakkeiden jakamista perheenjäsenten kesken. (Tomperi 2017, 226.)

Yrittäjän kannattaa sijoittamisen lisäksi panostaa myös oikean suuruiseen YEL-maksuun ja vakuuttaa sekä itsensä, että yrityksensä. Alivakuuttaminen johtaa huonoon eläkkeeseen ja sairaspäivärahaan. Alivakuuttaminen voi koitua ongelmalliseksi, jos yrittäjä ei jostain syystä pystykään kerryttämään suunniteltua sijoitusomaisuutta tai säästöjä eläköitymiseen mennessä tai jos eläköityminen tapahtuu sairaseläkkeelle jäämisen kautta. Jos yrittäjä maksaa kohtuullista YEL-maksua ja sijoittaa säännöllisesti, on hänellä parhaat mahdollisuudet saada säästettyä eläkkeelle tarpeeksi rahaa kattaakseen eläköitymisen ja elämän peruskustannukset.

Yrittäjän on tärkeää arvioida yrittäjyyden riskejä ja sitä kautta myös omaa riskienhallintaansa. Työkyvyttömyysriski on aina olemassa ja siihen tulisi varautua ennalta. Keskeytys- tai työkyvyttömyysvakuutus voisivat olla yksi vaihtoehto riskienhallintaan yrittäjän työkyvyttömyyden varalta. Yrittäjän työkyvyn säilymiseen kannattaa pyrkiä vaikuttamaan ennaltaehkäisevästi jo ennen ongelmien

ilmaantumista. Työkyvyttömyysriskin hallinta vähentää sairaspöissaoloja, lisää tuottavuutta ja pienentää yrityksen kuluja. Pidempi työura takaa paremman eläkkeen ja tukee julkista taloutta. (Työeläkevakuuttajat TELA ry 2023b.)

10 Yhteenveto

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, kannattaako osakeyhtiön yrittäjän sijoittaa yksityishenkilönä vai omistamansa yrityksen kautta. Tarkoituksena oli tarkastella asiaan liittyvää verotusta ja vaihtoehtoja yrittäjän verosuunnitteluun eri tavoilla sijoittaessa. Teoriaosuudessa vertailtiin eri sijoitusmuotoja, YEL-vakuuttamista sekä yksityishenkilön ja yhtiön verotusta.

Opinnäytetyön tutkimusosuudessa laskettiin YEL-maksun suuruuden vaikutus yrittäjän eläkekertymään sekä kaksi erilaista sijoittamisen vaihtoehtoa. Vertailun tavoitteena oli selvittää, onko yhtiön kautta sijoittaminen kannattavampaa kuin yksityishenkilönä sijoittaminen. Vertailussa osakeyhtiön kautta sijoitettu pääoma sekä yksityishenkilönä sijoitettu pääoma kasvoivat samaan 804 530 euron arvoon. Selvisi, että osakeyhtiön vero on keveämpi kuin yksityishenkilön pääomatulovero ja yrityksen kautta sijoittaminen on näin ollen yrittäjälle kannattavampi vaihtoehto. Täytyy kuitenkin muistaa, että osakeyhtiöstä nostetut varat verotetaan ainakin osittain kahdenkertaisesti, eikä 20 % yhteisövero ole ainoa voitosta maksettava kulu.

Se, mihin omaisuuslajiin sijoitustoimintaa harjoittavan osakeyhtiön omistavat varat kuuluvat, vaikuttaa yhtiön verotukseen. Jos osakeyhtiö tekee aktiivisesti arvopaperikauppaa, sen omistamat osakkeet kirjataan pääsääntöisesti vaihto-omaisuuteen. Rahoitusomaisuus ja muun omaisuuden omistuslaji ovat myös vaihtoehtona. Osakeyhtiö voi vähentää realisoitumattoman arvon laskun kuluna, jos arvopaperit on kirjattu vaihto-omaisuudeksi. Osakeyhtiö voi siis vähentää verotuksessa vaihto-omaisuuteen kuuluvien osakkeiden arvon alenemisen, vaikka kyseisiä osakkeita ei olisi vielä myyty. Muissa mainituissa omaisuuslajeissa hankintameno on vähennyskelpoinen vasta osakkeita myytäessä tai

konkurssitapauksissa, kun osakkeen arvo on lopullisesti menetetty. Yhtiön luovutustappiot ovat yleisesti vähennyskelpoisia elinkeinotuloista. Poikkeuksena muun omaisuuden omaisuuslajiin kuuluvat osakkeet, joiden luovutustappio on vähennyskelpoinen vain luovutusvoitoista, jotka kuuluvat samaan omaisuuslajiin myyntivuonna ja seuraavana viitenä vuonna. (Kaari 2020.)

Jos osakeyhtiön omistetut varat on kirjattu vaihto-omaisuuteen, yrittäjällä on suurempi mahdollisuus vaikuttaa siihen, millaista tulosta yritys tekee. Myös tekemällä maksimipoistoja tai investointeja voi pienentää näytettävää tulosta. Järkevän tasoisen YEL-maksun maksaminen sekä kohtuullisen palkan maksaminen vähentävät myös osaltaan verotettavan voiton määrää.

Kun vertaillaan noteeratusta yhtiöstä osakeyhtiölle maksettujen ja yksityishenkilölle maksettujen osinkojen verotusta voidaan nähdä, että yhtiön kautta sijoittaminen on edullisempaa, jos ei oteta huomioon osakkaan omaa verotusta. Jos osakeyhtiö saa osinkoa pörssiyhtiöstä, on osinko kokonaan veronalaista tuloa, jos omistus osinkoa jakavasta yhtiöstä on alle 10 prosenttia. Osakeyhtiö maksaa veroa 20 prosenttia. (Kaari 2020.)

Yksityishenkilön saamien pörssiyhtiön osinkojen verotuksessa osingosta 85 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja loput 15 prosenttia verovapaata. Yksityishenkilön sijoitusvoittoja verotetaan 30 % pääomatuloveroprosentilla 30 000 euroon saakka ja 34 %:lla 30 000 euron ylittävästä osuudesta. Koko osingosta laskettuna veroa täytyy maksaa 25,5–28,9 %. (Kaari 2020.)

Osakeyhtiön kautta asuntoihin sijoittaessa kannattaa huomioida se, että osakeyhtiö ei voi voiton laskennassa vähentää hankintameno-olettamaa eli kaavaista hankintamenoa. Yksityishenkilönä sijoittaessa hankintameno-olettama korvaa luovutusvoiton laskennassa todellisen hankintamenon siinä tapauksessa, jos voitto jää niin pienemmäksi. Hankintameno-olettaman käytöllä on merkitystä erityisesti, jos myydään vähintään 10 vuotta omistettua omaisuutta, jonka arvo on noussut niin, että oikea hankintameno on alle 40 prosenttia myyntihinnasta. Luovutusvoitto on tällaisessa tapauksessa enintään 60 prosenttia

myyntihinnasta. Pääomatuloveron ollessa 30–34 %, koko myyntihinnasta laskettu vero on alle 18–20,4 %. (Kaari 2020.)

Alla olevan taulukon 5 perusteella voidaan huomata, että osakeyhtiön verotus on yksinkertaisempaa kuin yksityishenkilön verotus. Osakeyhtiölle sijoitustoiminnasta saadut tuotot ovat verotuksellisesti samanarvoisia ja yhtiön tulos verotetaan 20 % yhteisöverolla. Yhtiön tulos saadaan vähentämällä kulut tuotoista. Huomioitavaa tässä on se, että yhtiön maksamat palkat ovat vähennyskelpoisia yhtiön verotuksessa. Palkansaajalle palkka katsotaan ansiotuloverotuksen mukaan verotettavaksi tuloksi. (Leskinen 2016.)

	Osakeyhtiö	Henkilö
Arvopapereiden luovutusvoitot	20 % yhteisövero	30/34 % pääomatulovero
Listatuista pörssiyhtiöistä saadut osinkotuotot (jos omistus alle 10 %)	20 % yhteisövero	85 % veronalaista pääomatuloa = 25,5/28,9 %
Listaamattomista yhtiöistä saadut osinkotuotot	verovapaata tuloa	25 % veronalaista pääomatuloa = 7,5/8,5 % (jos alle 8 % jakavan yhtiön matemaattisesta arvosta, 150 000 € asti vuodessa)
Vuokratuotot	20 % yhteisövero	30/34 % pääomatulovero

Taulukko 5. Osakeyhtiön ja yksityishenkilön verotus sijoitustuottojen osalta. (Leskinen 2016.)

Lisäksi kävi ilmi, että yrittäjä voi sijoittamalla säästää itselleen suuremman eläkkeen, kuin pelkkää YEL-maksua maksamalla. Maksamalla YEL-maksua 1004 euroa kuukaudessa yrittäjä sai tutkimuksen mukaan kerrytettyä 2 500 euron kuukausieläkkeen. Vähentämällä YEL-maksun määrää 502 euroon ja sijoittamalla 502 euroa kuukaudessa, yrittäjä pystyi saavuttamaan 1 250 euron kuukausieläkkeen ja sen lisäksi hänelle kertyi sijoituspääomaa 804 530 euron edestä. Yrittäjä voi näin saada eläkettä 1 250 euroa kuukaudessa ja nostaa sijoituksista tuottoja tarpeen mukaan. Yrittäjän ei todennäköisesti tarvitse myydä

omistuksia lainkaan, sillä 800 000 euron sijoitusomaisuuden tuottojen pitäisi riittää hyvin.

Kun yrityksen sijoitusomaisuudesta tulee tuottoa tai arvonnousua, joka johtaa yrityksen näyttämän voiton lisääntymiseen, voittoa verotetaan 20 % yhteisöverolla. Myös arvonalentumisen voi huomioida verotuksessa vähennyksinä siinä tapauksessa, kun sijoitusomaisuus on kirjattu vaihto-omaisuudeksi. Yksityishenkilönä sijoittaessa osinkoja verotetaan yleensä 25,5 %. Pääomatuloveroa (30–34 %) maksetaan lähtökohtaisesti vain sijoituksia voitolla myydessä. Kun sijoituksia ei myydä, veroja maksetaan pääosin vain osingoista. Tämä on yksi suuri etu yksityishenkilönä sijoittaessa.

Tutkimuksen tuloksena voidaan todeta, että yrittäjän kannattaa maksaa kohtuullista YEL-maksua ja sijoittaa säännöllisesti kuukausittain. Tällä tavoin yrittäjällä on suurimmat mahdollisuudet kerryttää tarpeeksi suuri pääoma eläköitymistä varten. Huomattiin myös, että yrittäjän on järkevä kerryttää yrityksen nettovarallisuutta mahdollisimman pitkään, jollei osinkojen nostaminen ole tarpeellista. Tämä mahdollistaa yrittäjälle verotuksellisesti kevyemmän osingon nostamisen tulevaisuudessa. Yrittäjän kannattaa panostaa hyvän kirjanpitäjän etsimiseen, sillä kirjanpitäjä auttaa verosuunnittelussa ja hoitamaan verotuksen suotuisasti osakeyhtiön näkökulmasta. Yrittäjän voi olla kannattavaa tehdä sijoituksia yrityksen kautta, mutta myös henkilökohtaisesti. Näin toimiessa kummankin sijoitusvaihtoehdon hyviä puolia saa hyödynnettyä verosuunnittelussa.

Opinnäytetyössä on käytetty lähteinä mahdollisimman ajantasaisia lähteitä ja viimeisimpiä laki- sekä verotustietoja. Opinnäytetyö on ajantasainen ja luotettava. Yrittäjä voi käyttää työtä lähteenä pohtiessaan sijoittamisen aloittamista tai YEL-maksun suuruuden vaikutusta eläkkeen määrään. Laki ja verotus ovat kuitenkin alati muuttuvia lähteitä, joten työn ajantasaisuus on tarkistettava tapauskohtaisesti. Opinnäytetyö on kirjoitettu samana vuonna, kun uusi YEL-lakiuudistus on astunut voimaan.

Laskentaosaaminen, budjetointi ja hinnoittelu ovat kaikki yrittäjälle tärkeitä osaamisen osa-alueita. Menestyvän yrittäjän on hallittava nämä osa-alueet

toiminnassaan, jotta yritystoiminta voisi olla mahdollisimman kannattavaa. Varsinaisen yritystoiminnan lisäksi yrittäjän on huomioitava erilaisia tulevaisuuden skenaarioita ja varauduttava niihin vakuuttamalla itsensä ja yrityksensä, sekä säästämällä ja sijoittamalla.

Sijoittaminen on yrittäjälle hyvä keino turvata elintaso eläkkeelle siirryttäessä, sillä YEL-maksujen mukaan kertyvä eläke ei aina ehdi nousta riittävän suureksi eläköitymiseen mennessä. On mahdollista, että yrittäjä joutuu lopettamaan työuran suunniteltua aikaisemmin ja eläkekertymä jää pieneksi. Tässä tapauksessa passiiviset tulot sijoituksista luovat turvaa elintason ylläpitämiseen. Yrittäjällä on kuitenkin tämän lisäksi mahdollisuus työkyvyttömyyseläkkeeseen, joka koostuu jo kerrytetystä eläkkeestä ja tulevan ajan eläkeosasta, joka yrittäjälle vakiintuneiden tulojen perusteella kertyisi, jos hän pystyisi jatkamaan työntekoa eläkeikään saakka. Tämä tulevan ajan eläke voi muodostaa merkittävän osan nuoren yrittäjän työkyvyttömyyseläkkeestä. (Työeläke.fi 2023b.)

Eläketurvakeskuksen (2022) tilastojen mukaan yrittäjät ovat yleisesti alivakuuttaneet yritystoimintaansa. Tämä voi johtua siitä, että yrittäjä kokee oikeellisen YEL-maksun liian suureksi kulueräksi. Jos yrittäjällä ei ole varaa maksaa kunnollista YEL-maksua, hyvää palkkaa itselleen tai vakuuttaa yritystoimintaa, kannattaako yritys silloin tarpeeksi? Vuoden 2023 alussa voimaan tullut YEL-lakimuutos tulee todennäköisesti vähentämään yrittäjien alivakuuttamista. Näen tämän hyvänä asiana, sillä yrittäjän on pystyttävä turvaamaan itselleen myös kohtuullinen eläke.

Jatkotutkimusta kannattaisi tehdä uuden YEL-lakimuutoksen käyttöönoton onnistumisesta ja kuinka se ajan kanssa tulee vaikuttamaan yrittäjien alivakuuttamiseen. Olisi mielenkiintoista tietää, paraneeko yrittäjien asema uudistuksen myötä, vai nouseeko kohotetusta YEL-maksusta ongelmia yrittäjän arjen lisäkustannuksena.

Lähteet

- Accountor. 2023. Osingonjako listaamattomasta osakeyhtiöstä. <https://www.accountor.com/fi/finland/blogi/osingonjako-osakeyhtio>. 4.5.2023.
- Alhola, K. 2016. Eri yritysmuotojen verotuksellinen edullisuus pidemmällä aikavälillä. Tilisanomat. <https://tilisanomat.fi/verotus/eri-yritysmuotojen-verotuksellinen-edullisuus-pidemmallalla-aikavalilla>. 4.5.2023.
- Asuntosalkunrakentaja. 2023. Asuntosijoittaminen vuonna 2023–10 hyvää syytä sijoittaa asuntoihin. <https://asuntosalkunrakentaja.fi/asuntosijoittaminen/opas-asuntosijoittamiseen/>. 20.4.2023.
- Coco, G. 2020. Sijoittamisen kulut – mistä kannattaa maksaa? Aktia. <https://www.impakti.fi/opi/sijoittamisen-kulut-mista-kannattaa-maksaa/>. 2.5.2023.
- Eläketurvakeskus. 2022. Voimassa olevista ja alkaneista YEL-vakuutuksista. <https://www.etk.fi/wp-content/uploads/2022/05/Voimassaolevista-ja-alkaneista-YEL-vakuutuksista-2021.pdf>. 29.4.2023.
- Erkkilä, J. 2021. Nyt ärähti Finanssivalvonta – sijoitusrahastojen likviditeettiriskien hallinta puutteellista. Salkunrakentaja.fi. <https://www.salkunrakentaja.fi/2021/04/likviditeettiriski-sijoitusrahastot-puutteet/>. 20.5.2023.
- Euroclear Finland. 2023a. Suomessa on yli 315 aktiivista osakesäästötiliä. <https://www.euroclear.com/finland/fi/news-and-insights/news/Osakesaastotileja-yli-315000.html>. 17.4.2023.
- Euroclear Finland. 2023b. Tilastot. https://www.euroclear.com/finland/fi/statistics.html#content_title_1177124260. 17.4.2023.
- Fasoúlas, E. Manninen, P. & Niiranen, V. 2019. Sijoittajan verotus ja verosuunnittelu. Helsinki: Alma Talent.
- Heikkilä, T. 2019. Likviditeetti on riski, jonka sijoittaja huomaa vasta, kun on liian myöhäistä. Sijoittaja.fi. <https://www.sijoittaja.fi/159114/likviditeetti-on-riski-jonka-sijoittaja-huomaa-vasta-kun-on-liian-myohaista/>. 28.4.2023.
- Holmström, S. 2022. Sijoitustoiminnan kulut kasvattavat tuottovaatimusta – näin kulut muodostuvat. Viisas Raha. <https://viisasraha.fi/Oma-talous/Sijoitustoiminnan-kulut-kasvattavat-tuottovaatimusta---Nain-kulut-muodostuvat>. 8.6.2023.
- Huru, H. & Kaarto, M. 2021. Asuntosijoittamisen lumipalloeefekti – Miten nopeuttaa asuntosijoittamisella vaurastumista? Tampere: KM Growth Oy.
- Hänninen, H. 2021. Velkavipu asuntosijoittamisessa. Sijoitusovi. <https://sijoitusovi.com/velkavipu-asuntosijoittamisessa/>. 24.4.2023.
- Jyväskylän yliopisto. 2022. Tutkimusmenetelmät ja tutkimusaineistot. <https://openscience.jyu.fi/fi/opetus/perustutkinto-opiskelijat/opiskelumateriaalit/kirjastotuutori/2-hae-lahteet/nain-loydat-tietoa-tutkimusmenetelmista>. 23.1.2023.
- Jämsén, N. 2020. Sijoittaminen eläkesäästämisen muotona verrattuna YEL vakuutukseen yrittäjän näkökulmasta. LAB ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/343942/Jamsen_Nea.pdf?sequence=2&isAllowed=y. 23.1.2023.

- Kaari, P. 2020. Miten sijoitustoimintaa verotetaan osakeyhtiössä? Taloustaito. <https://www.taloustaito.fi/Rahat/miten-sijoitustoimintaa-verotetaan-osakeyhtiössä/#c7b075bc>. 1.6.2023.
- Kallonen, K. 2021. Yhtiön kautta sijoittaminen voi olla kimppekivaa. Viisas raha. <https://viisasraha.fi/Sijoittaminen/Yhtiön-kautta-sijoittaminen-voi-olla-kimppakivaa>. 7.6.2023.
- Kallunki, J-P. Martikainen, M. & Niemelä, J. 2011. Ammattimainen sijoittaminen. Vantaa: Talentum Media Oy.
- Kaukola, I. 2021. Kannattaako sijoittaminen yrityksen kautta vai yksityishenkilönä? Accountor. <https://www.accountor.com/fi/finland/artikla/kannattaako-sijoittaminen-yrityksen-kautta-vai-yksityishenkilona>. 8.5.2023.
- Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen. 2022. YEL-uudistus voimaan vuodenvaihteessa. <https://www.ilmarinen.fi/tietoa-ilmarisesta/ajankoh-taista/uutiset-ja-tiedotteet/2022/yel-uudistus-voimaan/>. 18.1.2023.
- Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen. 2023a. Yrittäjän eläke. <https://www.ilmarinen.fi/yrittaja/yrittajan-sosiaaliturva-ja-elake/yrittajan-elake/>. 29.4.2023.
- Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen. 2023b. YEL-työtulo yrittäjän eläkevakuutuksen perustana. <https://www.ilmarinen.fi/yrittaja/yel-vakuutus/yrittajan-tyotulo/>. 29.4.2023.
- Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma. 2023. Ota YEL-vakuutus. <https://www.varma.fi/yrittaja/ota-yel-vakuutus/>. 29.4.2023.
- Kiinteistöriitalakimies. 2022. Kiinteistövero. <https://www.kiinteistoriitalakimies.fi/artikkelit/kiinteistovero/>. 8.6.2023.
- Kuusinen, E. 2022. Mitä on hajauttaminen? Inderes. <https://www.inderes.fi/fi/mita-hajauttaminen>. 28.4.2023.
- Lehto. 2023. Velkavipu asuntosijoittamisessa. <https://asunnot.lehto.fi/fi/asuntosijoittaminen/velkavipu-asuntosijoittamisessa/>. 23.4.2023.
- Lehtonen, J. 2014. Sijoittaminen: yksityishenkilönä vai sijoitusyhtiönä. Saimaan ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/84454/Lehtonen_Jani.pdf?sequence=1&isAllowed=y. 6.4.2023.
- Leskinen, S. 2016. Sijoitusyhtiön verotuksen perusteet. <https://sijoitusyhtio.net/sijoitusyhtio/sijoitusyhtion-verotuksen-perusteet/>. 2.6.2023.
- Minilex. 2023a. Yksityinen osakeyhtiö ja julkinen osakeyhtiö. <https://www.minilex.fi/a/yksityinen-osakeyhtiö-ja-julkinen-osakeyhtiö>. 7.6.2023.
- Minilex. 2023b. Varojen jakaminen osakeyhtiössä. <https://www.minilex.fi/a/varojen-jakaminen-osakeyhtiössä>. 8.6.2023.
- Nethos Oy. 2023. Tulouttaminen vai rahastointi: Kumman sijoittaja valitsee? <https://raha.fi/tulouttaminen-vai-rahastointi-kumpi-on-parempi/>. 24.4.2023.
- Nickström, P-M. 2020. Mitä tää maksaa? Muista tarkistaa nämä sijoittamiseen liittyvät kulut. <https://www.mimmitsijoittaa.fi/blogi/mita-taa-maksaa>. 2.5.2023.
- Nordea Bank Oyj. 2023a. Osakesäästötili vai arvo-osuustili – kumpi valita? <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/arvo-osuustilin-ja-osakesaastotilin-erot.html>. 28.4.2023.
- Nordea Bank Oyj. 2023b. Korkorahastot ja korkosijoittaminen. <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/rahastot/korkorahastot.html>. 28.4.2023.

- Oksanen, A. 2020. Sijoittaminen voi olla yritykselle kriisinhallintaa. Mandatum henkivakuutusosakeyhtiö. <https://www.mandatumlife.fi/life-magazine/2020/sijoittaminen-voi-olla-yritykselle-kriisinhallintaa/>. 2.5.2023.
- Oksanen, T. 2016. Yrittäjän säästäminen ja sijoittaminen. Metropolia ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/118915/Oksanen_Tero.pdf?sequence=1&isAllowed=y. 6.4.2023.
- OP Ryhmä. 2023a. Aloita osakesijoittaminen. <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/osakesijoitukset/osakesijoittaminen>. 17.4.2023.
- OP Ryhmä. 2023b. Korkoriskit ja niiden hallinta. <https://www.op.fi/yritykset/rahoitus/korkoriskit>. 20.5.2023.
- OP Ryhmä. 2023c. R2 Crystal-erikoissijoitusrahasto. <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/rahastot/kaikki-rahastot/r2-crystal>. 20.5.2023.
- Patentti- ja rekisterihallitus. 2023. Uusi kaupparekisterilaki. <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/uusikaupparekisterilaki.html>. 23.4.2023.
- POP Pankki. 2023. Lainan kiinteä korko. <https://www.poppankki.fi/palvelut/lainat-ja-luotot/korkosuojaus/kiinteä-korko>. 20.5.2023.
- Pörssisäätiö. 2022. Sijoittajan vero-opas 2022. https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2022/04/Sijoittajan_vero-opas_2022_ladattava_.pdf. 31.5.2023.
- Pörssisäätiö. 2023a. Vastuullinen sijoittaminen ja omistaminen. <https://www.porssisaatio.fi/sijoituskoulu/vastuullinen-sijoittaminen/>. 6.4.2023.
- Pörssisäätiö. 2023b. Osa 4: Hajauttaminen - Näin alennat sijoittamisen riskiä. <https://www.porssisaatio.fi/sijoituskoulu/hajauttaminen/>. 28.4.2023.
- Pörssisäätiö. 2023c. Osa 11: Salkun päivittäminen, sijoituksista irtautuminen ja sijoittajan verotus. <https://www.porssisaatio.fi/sijoituskoulu/sijoitusten-myyminen-sijoittajan-verotus/>. 31.5.2023.
- Salminen, A. 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus? Vaasan yliopiston opetusjulkaisu. https://www.uwasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-349-3.pdf. 23.4.2023.
- Seligson & Co rahastoyhtiö Oyj. 2023. Osakemarkkinoiden tuotto-odotus. <https://www.seligson.fi/sco/suomi/sijoitustietoa/osakemarkkinoiden-tuotto-odotus/#>. 6.4.2023.
- Sijoittaja.fi. 2022. Eduskunta hyväksyi YEL-muutoksen – Mitä se tarkoittaa yrittäjille? <https://www.sijoittaja.fi/365298/eduskunta-on-hyvaksynyt-yel-lakimuutoksen/>. 18.1.2023.
- S-Pankki. 2023. Juoksevat kulut. <https://www.s-pankki.fi/fi/saastaminen-ja-sijoittaminen/saastamisen-sanakirja/juoksevat-kulut/>. 20.5.2023.
- Surveymonkey. 2023. Määrällisen ja laadullisen tutkimuksen välinen ero. <https://fi.surveymonkey.com/mp/quantitative-vs-qualitative-research/>. 23.1.2023.
- Tiedelukutaito. 2023. Tutkimusmenetelmät ja –aineisto. <https://tiedelukutaito.mooc.fi/part-3/1-erilaisia-tapoja-tuottaa-tietoa>. 23.1.2023.
- Tilastokeskus. 2022. Kotitalouksien varallisuus. <https://www.stat.fi/tilasto/vtutk>. 6.4.2023.

- Tomperi, S. 2017. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Tuloverolaki 1535/1992.
- Työeläke.fi. 2023a. Yrittäjäeläkkeen määrä ja vakuutusmaksut. <https://www.tyoelake.fi/yrittajan-elaketurva/yrittajaelakkeen-maara-ja-maksut/>. 23.4.2023.
- Työeläke.fi. 2023b. Työkyvyttömyyseläke työkyvyn heiketessä. <https://www.tyoelake.fi/elakkeet-eri-elamantilanteissa/tyokyvyttomyyselake-tyokyvyn-heiketessa/>. 23.5.2023.
- Työeläkevakuuttajat TELA ry. 2022. Yrittäjän eläkelaki YEL – mistä muutosesityksessä on kyse? Yrittäjän eläkelaki YEL – mistä muutosesityksessä on kyse? - Työeläkevakuuttajat TELA ry. 18.9.2022.
- Työeläkevakuuttajat TELA ry. 2023a. Vain rahastointi helpottaisi yrittäjäeläkkeiden rahoitushaastetta – muttia on monta. <https://www.tela.fi/2023/03/22/vain-rahastointi-helpottaisi-yrittajaelakkeiden-rahoitushaastetta-muttia-on-monta/>. 31.5.2023.
- Työeläkevakuuttajat TELA ry. 2023b. Työkyvyttömyysriskin hallinta osana työeläkevakuuttajien toimintaa. <https://www.tela.fi/tyoelakejarjestelma/tyokyky-ja-sen-merkitys/tyokyvyttomyysriskin-hallinta/>. 2.6.2023.
- Uusyrittäjäkeskus. 2023. Yritysmuodot. <https://uusyrityskeskus.fi/yrityksen-perustaminen/yritysmuodot/>. 23.4.2023.
- Verohallinto. 2021. Yhteisön käyttöomaisuusosakkeiden luovutusten verokohtelu. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48258/yhteisön-käyttöomaisuusosakkeiden-luovutusten-verokohtelu2/#2.3-luovutustapahtuma>. 4.5.2023.
- Verohallinto. 2022a. Arvopaperisijoittamisen tulolähde. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48514/arvopaperisijoittamisen-tulolähde/>. 20.5.2023.
- Verohallinto. 2022b. Syventävät vero-ohjeet. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48262/arvopaperien-luovutusten-verotus4/#2.2-luovutusvoitto>. 4.5.2023.
- Verohallinto. 2023. Osingot listaamattomasta yhtiöstä. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osingot/osingot-listaamattomasta-yhtiosta/>. 8.5.2023.
- Virta, J. Roine, S. & Savikko, M. 2015. Sijoitus rahasto-opas. Pörssisäätiö. https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2015/05/sijoitus_rahasto_opas_2015_b.pdf. 28.4.2023.
- Väänänen, P. 2022. Näin sijoitat menestyksekkäästi asuntoihin. Suomi: Asuntosalkunrakentaja E-kirja. 20.4.2023.
- Yrittäjän eläkelaki 1272/2006.
- Yrittäjät. 2023. Sairastuminen ja tapaturmat. <https://www.yrittajat.fi/tietopankki/turvaa-yrittamiseen/yrittajan-sosiaaliturva/sairastuminen-ja-tapaturmat/>. 28.4.2023.